

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

İlham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 154 (5142) 25 avqust 2016-cı il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan regionda sabitləşdirici rol oynayır

Prezident İlham Əliyev tərəfindən yürüdülmən uğurlu siyasət yaxın zamanlarda ölkəmizin daha nəhəng regional və beynəlxalq layihələrdə təşəbbüskar kimi çıxış edəcəyinə münbit və əsaslı zəmin yaradır

Səh → 2

6

Musa Quliyev:
"Vitse-prezidentlik
idarəetmədə çox
vacib institutdur"

7

Xain FETÖ planı
Azərbaycanda ifşa
olunur!

13

"Talehin
tərəfdəşlərindən biri
polisərə əl qumbarası
atıb"

25 avqust 2016-cı il

Azərbaycan regionda sabitləşdirici rol oynayır

Prezident İlham Əliyev tərəfindən yürüdülmən uğurlu siyasət yaxın zamanlarda ölkəmizin daha nəhəng regional və beynəlxalq layihələrdə təşəbbüskar kimi çıxış edəcəyinə münbit və əsaslı zəmin yaradır

Rəsmi xronika

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Oğuz rayonunun Sincan-Xaçmaz-Filfil avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb. SİA-nın məlumatına görə, 11 min nəfər əhalinin yaşadığı 6 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Sincan-Xaçmaz-Filfil avtomobil yolunun tikintisinin başa çatdırılması məqsədi ilə dövlət büdcəsində "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondunda nəzərdə tutulmuş vəsaitdən 1,55 milyon manat ayrılıb. Maliyyə Nazirliyi və "Azəravtoyol" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə müvafiq məbləğdə maliyyələşməni və tikinti işlərini təmin etmək tapşırılıb.

* * *

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev italyalı həmkarı Sercio Mattarellaya başsağlığı verib. SİA-nın məlumatına görə, dövlət başçısının məktubunda deyilir: "Hörmətli cənab prezident, ölkənizdə baş vermiş zəlzələ nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı və irimiqyaslı dağıntılar barədə xəbər bizi olduqca kədərləndirdi. Bu faciə ilə əlaqədar sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün İtaliya xalqına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananlara və xəsarət alanlara şəfa diləyir, təbii fəlakətin nəticələrinin tezliklə aradan qaldırılmasını arzulayıram".

Azərbaycan, İran və Rusiya prezidentlərinin Bakıda üçtərəfli formatda keçirdikləri ilk zirvə görüşü, ilk olaraq sübuta yetirmiş oldu ki, bu addım eyni zamanda regionda yeni əməkdaşlıq formatının əsasını qoyan tarixi bir hadisədir. O cümlədən, bu görüş dünyaya isbatladı ki, Azərbaycanın təşəbbüskarlığı ilə siyasi baxış prizmasına yeniliklər gətirmək sülh və əmin-amanlığa yalnız və yalnız müsbət təsirlər göstərə bilər. Ona görə də, əsası Azərbaycanda qoyulan yeni formatın əsas prinsipi, eləcə də, təşəbbüskarlıq misiyası və mərkəzi fiqur kimi gündəmə gəlməsi özündə bu mühüm prinsipləri ehtiva edir.

Beləliklə, Azərbaycanın təşəbbüskarlıqları sayəsində regionun təhlükəsizliyi və iqtisadi inkişaf mərhələsinə yenisi əlavə olundu. Buna qədər isə, Azərbaycan artıq bir neçə üçtərəfli formatın təşəbbüskarı və fəal iştirakçısı kimi tarix yazıb. Belə ki, yeni yaradılan Azərbaycan-İran-Rusiya formatı, hazırda uğurla fəaliyyət göstərən Azərbaycan-İran-Türkiyə, Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə formatları regionda təhlükəsizliyin təmin edilməsi və əməkdaşlığın dərinləşməsi üçün çox vacib birliklərdir.

Təmali ölkəmizdə qoyulan bu əsaslı format nəinki regionda, eləcə də dünyanın siyasi palitrasına rəng qatacaq

Artıq dünyanın aparıcı politoloqları, siyasi təhlilçiləri də etiraf edirlər ki, Azərbaycan-İran-Rusiya üçtərəfli əməkdaşlıq formatı böyük potensiala malikdir, regionda sülhün, təhlükəsizliyin, sabitliyin təmin olunmasına xidmət edəcək, ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığı daha yüksək səviyyəyə qaldırmaq üçün yaxşı imkanlar yaradacaq. Çünki məsələ ondadır ki, bu gün dünyada cərəyan

edən və arzuolunmaz siyasi-iqtisadi böhranlardan çıxış üçün axtarılan yolların bir çoxu uğursuzluğa uğramaqdadır. Ancaq təməli ölkəmizdə qoyulan bu əsaslı format nəinki regionda, eləcə də dünyanın siyasi palitrasına rəng qatacaq. Özəlliklə deyə bilərik ki, gələcəkdə bu formatın daha geniş sferanı əhatə etməsi gözlənilir. Artıq bunu hər üç ölkənin liderləri də öz çıxışlarında vurğulayıblar.

Azərbaycan daim İrana və Rusiyaya təbiiq olunan beynəlxalq sanksiyaların əleyhinə olub və öz mövqeyini dəfələrlə açıq şəkildə bildirib

Digər tərəfdən, Azərbaycan, İran və Rusiya arasında yeni əməkdaşlıq formatının yaranmasını şərtləndirən başlıca amillərdən biri də bu ölkələr arasında dostluq, qarşılıqlı anlaşma və etimad mühitinin mövcudluğu, səmimi və xoş münasibətlərin mövcudluğudur. Əgər kiçik araşdırma aparsaq, qənaətə gələ bilərik ki, hər üç ölkə bir-biri ilə sıx siyasi, iqtisadi və humanitar əlaqələrə malikdirlər. Azərbaycanın həm İran, həm də Rusiya ilə dostluq əlaqələri son illərdə daha da inkişaf edərək, strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlmişdir. Daha bir sübut kimi biz bunu beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində hər üç ölkənin bir-birinə dəstək göstərməsini önə çəke bilərik. Məsələn, Azərbaycan daim İrana və Rusiyaya təbiiq olunan beynəlxalq sanksiyaların əleyhinə olub və öz mövqeyini dəfələrlə açıq şəkildə bildirib. Bununla Azərbaycan bir daha göstərib ki, beynəlxalq hüquq normalarına, ədalətə və ölkənin milli maraqlarına əsaslanan müstəqil siyasət aparır. Ermənistan istisna olmaqla, qonşularla yaxın əlaqələr Azərbaycanın milli maraqlarına tam olaraq cavab verir.

İran və Rusiya Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq çərçivəsində həll olunmasının tərəfdarı olduqlarını, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdıqlarını bəyan ediblər

O cümlədən, qarşılıqlı olaraq Cənub və Şimal qonşularımız olan İran və Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə, müstəqilliyinə hörmətlə yanaşırlar. Hər iki ölkə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq çərçivəsində həll olunmasının tərəfdarı olduqlarını, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdıqlarını bəyan ediblər. Təbii ki, belə olan halda, Azərbaycan dövləti də hesab edir ki, yalnız birlik, sıx əməkdaşlıq, qarşılıqlı etimad şəraitində müasir dövrün çağırışlarına, mövcud olan risk və təhdidlərə qarşı effektiv siyasət yürütmək olar.

Məsələn, Azərbaycan müasir dövrün ən mühüm problemlərindən olan terrorizmə qarşı mübarizədə prinsiplial mövqe tutur, bu sahədə əməkdaşlığın gücləndirilməsi işinə əməli töhfələr verir. 2012-2013-cü illərdə BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvü kimi Azərbaycanın irəli sürdüyü təşəbbüslər bunu bir daha sübut edir. O cümlədən, Azərbaycan Xəzər dənizi regionunda sülh və əməkdaşlığın inkişafına, dənizin ekosisteminin qorunmasına töhfə verir. Nəticədə, ölkəmizin təşəbbüskarı olduğu mühüm enerji layihələri nəinki region dövlətlərinə, o cümlədən bütün ölkələrə səmərə verir, fayda gətirir.

Ona görə də yeni yaranmış üçtərəfli format ölkələr arasında və regionda iqtisadi əməkdaşlığı daha da gücləndirəcək, ticarət dövryyəsinin artmasına, qarşılıqlı sərmayə qoyuluşuna, ixrac imkanlarının genişləndirilməsinə, maliyyə, bank, sığorta sektorunda əməkdaşlığın güclənməsinə müsbət təsir göstərəcək, bu istiqamətlər üzrə yeni layi-

hələrin həyata keçirilməsinə şərait yaradacaq. Üçtərəfli format elektroenergetika sektorunda əməkdaşlığın genişlənməsində, ölkələr arasında enerji mübadiləsinin artmasında öz müsbət rolunu oynayacaqdır. Həmçinin, sərhədlərin mühafizəsi işində əməkdaşlığı stimullaşdıracaq, bu sahədə birgə təlimlər, operativ informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi işini sürətləndirəcək.

Üçtərəfli format nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın güclənməsinə, "Şimal-Cənub" Nəqliyyat Dəhlizinin formalaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin daha da intensivləşdirilməsinə əhəmiyyətli təsir göstərəcəkdir.

Yeni format həm də humanitar əlaqələrin inkişafına pozitiv təsirini göstərəcək, xalqlar arasında mədəni əlaqələrin inkişafına, multikulturalizmin təşviqinə yeni imkanlar açacaqdır.

Azərbaycan yeni siyasi formatlarının təşəbbüskarı kimi regional əməkdaşlığın inkişafına, sülhə və təhlükəsizliyə ciddi töhfə verir

Nəticə etibarilə belə qənaətə gəlməyə zəmin yaranır ki, dinamik inkişaf edən, yüksək beynəlxalq nüfuz qazanmış Azərbaycan regionda sabitləşdirici rol oynayır, mühüm transmilli iqtisadi layihələrin, yeni siyasi formatlarının təşəbbüskarı kimi regional əməkdaşlığın inkişafına, sülhə və təhlükəsizliyə ciddi töhfə verir. Bütün bunlar isə, ilk növbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi düşünülmüş, qətiyyətli, uzaqgörən, məntiqli, əsaslı və prinsiplial siyasətin həyatiliyini, uğurunu açıq şəkildə nümayiş etdirir. Bu uğurlu siyasət yaxın zamanlarda ölkəmizin daha nəhəng regional və beynəlxalq layihələrdə təşəbbüskar kimi çıxış edəcəyinə münbit və əsaslı zəmin yaradır.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Milix Yevdayevə “Şöhrət” ordeni təqdim edilib

Düən Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində Prezident İlham Əliyevin Milix İxanovviç Yevdayevin “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında imzaladığı Sərəncama əsasən, ordenin təqdimat mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı çıxış edərək, Milix Yevdayevin ölkəmizdə multikultural, tolerant ənənələrin qorunması istiqamətindəki xidmətlərindən danışdı. O, bu xidmətlərin Azərbaycan Prezidenti tərəfindən yük-

sək qiymətləndirildiyini vurğulayıb. Ölkəmizdə mövcud olan dini vəziyyət barədə məlumat verən Mübariz Qurbanlı Azərbaycanda müxtəlif dini konfessiyaların əsrlər boyu sərbəst və qarşılıqlı anlaşma şəraitində fəaliyyət göstərdiklərini deyib. Bildirib ki, pravoslav və katolik kilsələri, sinaqoqlar və “Atəşgah” məbədi - bütün bunlar Azərbaycanın mədəni irsinin tərkib hissəsidir. Dini konfessiyaların fəaliyyəti barədə məlumat verən Mübariz Qurbanlı yəhudilərin Azərbaycanda məskunlaşma tarixindən danışdı. O, qeyd edib ki, bütün dini qurumlara, o cümlədən, qeyri-

müsləman dini icmalara dövlət tərəfindən, mütəmadi olaraq, maliyyə yardımı göstərilir.

Sonra “Şöhrət” ordeni Milix Yevdayevə təqdim olundu.

Çıxış edən Dağ Yəhudiləri dini icmasının rəhbəri Milix Yevdayev onun fəaliyyətinə verilən bu qiymətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib. Daim Azərbaycan dövlətinin möhkəmlənməsinə xidmət etdiyini deyən M.Yevdayev Azərbaycanın tolerantlıq rəmzi olduğunu və burada bütün dinlərin nümayəndələrinə eyni münasibətin göstərildiyini vurğulayıb. O, bildirib ki, Azərbay-

can öz müsbət nümunəsi ilə müsəlmanların, yəhudilərin və xristianların sülh və qarşılıqlı hörmət şəraitində dinc yanaşı yaşamaq imkanlarını sübuta yetirir. Yəhudilərin Azərbaycanda məskunlaşmasının 2000 ildən çox tarixi var. Ölkədə həmişə yəhudilərə doğma münasibət olub və həmin münasibət bu gün də davam edir. Digər konfessiyalar kimi, yəhudi icmasının nümayəndələri də öz dini ayinlərini və adət-ənənələrini azad şəkildə həyata keçirirlər.

Mərasimdə çıxış edən Hacı Salman Musayev Qafqaz Müsəl-

lign və dinlərarası dialoqun proqram əsaslarının təməlini qoyub. Hazırda bu siyasət Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Daha sonra çıxış edən Milli Məclisin deputatı Yevda Abramov, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı-Azərbaycan Yeparxiyasının arxiyepiskopu Aleksandr İşeyin, Azərbaycan Respublikasının Alban-Udi Xristian Dini İcmasının sədri Robert Mobili, Gürcü Yəhudilərinin Bakı Dini İcmasının sədri Abik Çaruxçev Azərbaycanda mövcud olan multikultural və tolerantlıq

manları İdarəsinin sədri Allahşükür Paşazadənin salamlarını və təbrikini çatdıraraq deyib ki, ölkəmizdə dövlət-din münasibətləri yüksək səviyyədədir. O, dini icmalara Ulu Öndər Heydər Əliyevin diqqət və qayğısından danışaraq, bildirib ki, məhz Ümummilli Lider müstəqilliyinə qovuşmuş Azərbaycanda dini mədəniyyətin, tolerant-

ənənələrindən danışdı, Prezident İlham Əliyev tərəfindən Milix Yevdayevin belə mütəbər ordenlə təltif edilməsini dövlətimizin dini konfessiyalara, qeyri-islam dini icmalara göstərdiyi yüksək diqqət və qayğısının təzahürü kimi dəyərləndirdi.

Rəfiqə KAMALQIZI

Qanunsuz valyuta mübadiləsi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxs barəsində cinayət işi başlanıb

Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən məqsədyönlü iqtisadi islahatlar çərçivəsində valyuta bazarında maliyyə sabitliyinin qorunması, valyuta alqı-satqısında sui-istifadə halları və möhtəkirtliyin, habelə “qara bazar”ın formalaşmasının qarşısının alınması istiqamətində aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən müvafiq qabaqlayıcı və inzibati tədbirlər görülməkdədir.

Son günlər bir sıra subyektlər tərəfindən valyuta qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması və qanunsuz valyuta mübadiləsi əməliyyatlarının aparılması barədə daxil olmuş müraciətlər əsasında Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti ilə birgə təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətlərindən AZƏRTAC-a daxil olan birgə məlu-

matında bildirilir ki, “Banklar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun tələblərinə uyğun olaraq valyuta mübadiləsi əməliyyatlarının yalnız banklar və onların filial və şöbələri tərəfindən həyata keçirildiyi halda, Bakı şəhəri, 28 May küçəsi, 34 ünvanında Bakı şəhər sakini İlyas Əkbərov tərəfindən qanunsuz fəaliyyət göstərən məntəqəyə baxış keçirilərkən 93 min 665 manat, 80 min 359 ABŞ dolları, 13 min 680 avro, 212 min rus rublu olmaqla, ümumilikdə, 51 ölkəyə məxsus təqribən 320 min manat Azərbaycan manatı dəyərində milli və xarici valyutada pul vəsaitləri, habelə istintaq üçün əhəmiyyət kəsb edən sənəd və əşyalar aşkar edilərək götürülüb.

İ.Əkbərovun valyuta tənzimlənməsi sahəsində mövcud qanunvericiliyin tələblərini pozaraq, külli miqdarda gəlir əldə etməklə qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmasına şübhələr üçün əsaslar olduğundan fakta görə Cinayət Məcəlləsinin 192.2.2-ci (külli miqdarda gəlir əldə etməklə qanunsuz sahibkarlıq) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb və o, şübhəli şəxs qismində saxlanılıb. Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Bundan başqa, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Sarayev küçəsi 8C, Nərimanov rayonu, Təbriz küçəsi, ev 95 və Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, Fətullayev küçəsi, 35 ünvanlarında qanunsuz valyuta mübadiləsi əməliyyatları həyata keçirən məntəqələr aşkar edilməklə bəzələrdə qanunla nəzərdə tutulmuş digər tədbirlər görüldü.

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən bundan sonra da Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və digər aidiyyəti qurumlarla əlaqəli şəkildə valyuta qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması hallarına qarşı qanunamüvafiq tədbirlərin görülməsi təmin ediləcək.

“Vitse-prezidentlik institutu daha uğurlu və çevik siyasət gətirəcək”

“Bu gün ölkəmiz daha böyük geosiyasi dövlətə çevrilib. Azərbaycan Konstitusiyasına təklif edilən dəyişiklikləri də ölkəmizin inkişafının davamı kimi qiymətləndirmək olar”. Bunu SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Rövşən Rzayev deyib.

Onun sözlərinə görə, təklif edilən dəyişikliklərə əsasən, ölkəmizdə vitse-prezidentlik institutunun yaradılması dövlətimizin güclənməsi ilə yanaşı, xalqımızın daha da firavan yaşamasına xidmət göstərəcək: “Azərbaycan həm iqtisadi, həm də siyasi cəhətdən güclü dövlətdir. Bu gün Azərbaycan xalqı daha intensiv və çevik siyasət gözləyir. Bu baxımdan ölkəmizdə fəaliyyət göstərən icra orqanları da Prezident İlham Əliyevin istədiyi kimi daha çevik, fəal və qətiyyətli addımlar atmalıdır. Belə olan halda, ölkəmiz daha da güclənər, xalqımız daha firavan yaşayacaq. Bu baxımdan düşünürəm ki, ölkəmizdə vitse-prezidentlik institutunun yaradılması məhz bu siyasətə dəstək və kömək olacaq”. R.Rzayev qeyd edib ki, Ölkə başçısının “ASAN Xidmət” proqramı ilə Azərbaycan xalqı bir çox bürokratik aparatlardan canını qurtara bilib: “Bu baxımdan yeni yaradılacaq institut da bu siyasətin davamıdır. Vitse-prezidentlik Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyinə daha uğurlu və çevik siyasət gətirəcək. Bundan həm Azərbaycan xalqı bəhrələnməli, həm də ölkəmiz daha da güclənəcək. Ümumiyyətlə, sentyabrın 26-da ölkəmizdə keçiriləcək ümumxalq səsverməsi - Referendumdan sonra yeni institutların yaradılması, yeni islahatlar bütövlükdə ölkəmizin xeyrinə atılacaq addımlar olacaq”.

25 avqust 2016-cı il

Mehriban xanım Əliyevaya ən böyük mükafat Azərbaycan xalqının məhəbbətidir

- Bahar xanım, arxada qalan hər günü tarixinə uğur səhifəsi kimi yazan Azərbaycan bu gün hüduqlarından kənardə necə görünür?

- Azərbaycan bu gün regionda ən sürətli və dinamik inkişaf edən ölkədir. Xalqımız əsrlər boyu bu inkişafı əldə etmək üçün xəyallar qurub, mübarizə aparıb, qurbanlar verib. Və nəhayət, Azərbaycan dövrün, zamanın reallığına çevrilib və inkişaf edən, parlaq bir ölkə kimi dünyanın hər yerindən görünür. Coğrafi imkanları, təbii resursları, elmi potensialı, qədim mədəniyyəti, zəngin mədəni irsi, ən əsası bütün bunları bir araya gətirib müstəqil bir dövlətin güc, qüvvət simvoluna çevirən xalqı ilə bu gün bütün dünyanın diqqətini çəkir. Xalq özünün zaman-zaman yetişdirdiyi dühaları, ziyalıları, tanınmış seçilən elm, mədəniyyət, ictimai xadimləri, ən əsası heç bir zaman unudulmayacaq dövlət xadimləri ilə bütün bu potensialı səfərbər edə bilib, Azərbaycan dövlətinin yaradılmasına, möhkəmlənməsinə və onun müstəqilliyinin dönməzliyinin və əbədiyyətinin təmin olunmasına sərf edib. Ona görə biz həm ölkə daxilindən baxışa, həm də xaricdən baxanların fikirlərinə sükənək, deyə bilərik ki, bu gün Azərbaycan hər bir Azərbaycan vətəndaşının qürur duyacağı, fəxr edəcəyi bir inkişaf səviyyəsinə malikdir. Göstərilən bütün bu səylərin müsbət nəticələri də məhz Azərbaycan vətəndaşlarının həyatında, onların sosial durumunda öz əksini tapır. Dövlətimiz burada yaşayan bütün xalqların fədakarlığı nəticəsində qurulduğu kimi, vətəndaşlar da dövlətin sayəsində rifah içində yaşayışlarını təmin edir, öz potensiallarını həyatın bütün sahələrində səfərbər etmək üçün bərabər imkanlar qazanırlar.

- Ölkəmizin uğurlarında qadınlarımızın töhfələri hansı səviyyədədir?

- Qadının cəmiyyət, dövlət həyatında iştirakının, onun ön mövqələrdə, sıralarda dayanmasının vacib amillərdən biri olduğunu sübut etməyə ehtiyac yoxdur. Ötən əsrin sonu- XXI əsrin əvvəllərindən daha artıq müşahidə edilməyə başladı ki, cəmiyyət və dövlət həyatı qadınlarsız, onların fəal iştirakı olmadan hərtərəfli, yeni obyektiv inkişaf edə bilməz. Düşünürəm ki, son 20 ilin Azərbaycan qadınına verdiyi üstünlüklər ona qədərki müddətdə əldə etdiklərindən qat-qat üstündür. Əgər biz indiyə qədər bütün Azərbaycan qadınlarının əldə etdiklərini bir nailiyyət, bünövrə hesab edirikse, bundan sonra gələnlər onun üzərində inkişaf

*Milli Məclis Sədrinin müavini,
YAP İdarə Heyətinin üzvü Bahar
Muradovanın yap.org.az-a müsahibəsi*

edib, ucalan binalar, abidələr kimi görünür. Bizim tarixi keçmişimizə, mədəniyyətimizə, mədəniyyətimizə, ailə dəyərlərimizə söykənən müasir demokratik cəmiyyətimiz qadınları gətirdikcə daha çox ictimai-siyasi proseslərin ön cərgələrinə çıxarmaqdadır.

Qadın amilinin davamlı dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəldilməsi, və onun həyata keçirilməsinə göstərilən qayğı sayəsində bu gün biz hər bir sahədə qadınlarımızın uğurlarından danışa bilərik. Eləcə də müstəqilliyimizin, ərəzi bütövlüyümüzün qorunması, Dağlıq Qarabağ problemi, Azərbaycan həqiqətlərinin tanınması və qəbul edilməsində, qadınlarımızın iştirakı şəxsizdir. Hesab edirəm ki, bu nailiyyətlərin əldə olunmasında Azərbaycan qadınlarının aydın və parlaq şəkildə görünən imzası vardır.

- Bahar xanım, reallıqlar fonunda bu fikri böyük inamla qeyd edirik.

Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı, YAP-ın Sədr müavini Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyəti Azərbaycan qadınları üçün bir örnekdir. Bu örneklilik eyni zamanda vətəndaş amilini daha qabarıq şəkildə ortaya qoyur...

- Bilirsiniz, bizim müxtəlif sahələrdə örnək qadınlarımız çox olub. Bu isə hər zaman Azərbaycan qadınını irəliyə baxmağa, qarşısına böyük hədəflər qoymağa və bunun üçün də həmin örnəklərə istinad etməyə vadar edib. Əlbəttə

ki, bu gün Azərbaycan qadınlarının simvolu kimi çıxış edən örnəyimiz şübhəsiz və mübaligəsiz Mehriban xanımdır. Biz Mehriban xanım Əliyeva haqqında təkcə bir fərd kimi danışmırıq.

O, təkcə özünü deyil, həm də Azərbaycan qadınlarını, türk və islam dünyasını, müasir, modern dövlət quruculuğunda yaxından iştirak edən qabaqcıl dünya qadınlarını, təkcə öz ölkəsində deyil, dünyada, beynəlxalq aləmdə fəaliyyət göstərən qadınları, diplomatları, siyasətçiləri, ictimai, mədəniyyət, elm xadimlərini, anaları, bacıları, həyat yoldaşlarını, birinci

xanımları təmsil edir. Baxın, Mehriban xanım bu gün nə qədər sahədə təmsilçilik hüququnu və məsuliyyəti öz zərif çiyinlərində daşıyır. Onun fəaliyyəti bütün Azərbaycan qadın hərəkatında, mübaligəsiz deyirəm, dünya qadın hərəkatında qırmızı xətt kimi keçir. Azərbaycanın bu günki inkişaf sürəti özünəqədərki mərhələləri üstələdiyi kimi, Mehriban xanımın fəaliyyəti də bu inkişaf proseslərinin içərisində qadınların iştirakının önündə gedir.

- Mehriban xanım Əliyevanın müsahibələrinin birində söylədiyi "Həyatda hər kəsin yerini və taleyini tarix müəyyən edir" fikrini tarixə baxış və bugünü müzün reallıqları fonunda necə şərh edərdiniz?

- Əlbəttə, hər bir dövrün yetişdiyi tarixi simalar vardır. Siyasətin içərisində olduğumuz üçün daha çox bu sahədəki tanınmış insanlardan, siyasi xadimlərdən danışırıq. Bəzi hallarda onlar həm zamanın yetişdiyi, həm də zamanı qabaqlamış şəxsiyyətlər kimi xarakterizə olunurlar.

Hesab edirəm ki, Azərbaycanın tarixində ulu öndər Heydər Əliyev qədər bütün sahələrdə parlaq şəxsiyyətimiz olmayıb. Yeni, o zamanın fəvqünə qalxmağı bacardı. Əgər biz bu gün onun siyasətini davam etdirən möhtərəm Prezidentimizdən danışsaq, söyləyə bilərik ki, cənab İlham Əliyev də ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirdi, zamanın fəvqünə qalxmağı bacardı. Birinci xanım kimi Mehriban xanım Əliyevanın da üzərinə düşən və özünün müəyyənləşdirdiyi sahələr üzrə fəaliyyətinə nəzər salsaq, vurğulamaq lazımdır ki, Mehriban xanım da tarixin zamanın fəvqünə

çıxardığı şəxsiyyətlərdən biridir. Burada həm tarixin, həm də bugünkü ictimai-siyasi proseslərin rolu vardır. Amma ən böyük nəticələr məhz onun özünün qarşısına qoyduğu hədəflər uğrunda fəaliyyətinə bağlıdır. Odur ki, Mehriban xanım Əliyeva tarixin yetirdiyi və bu tarix içərisindəki yerini və rolunu daha çox özü müəyyən etmiş Azərbaycanın ictimai və siyasi həyatında özünəməxsus yeri olan böyük şəxsiyyətdir.

- Düşünmək olar ki, məhz bu hədəflər ulu öndər Heydər Əliyevin irsinin öyrənilməsi və təbliği məqsədilə yaradılan Heydər Əliyev Fondunun, onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyətinin çoxşaxəliliyini şərtləndirir...

- Əlbəttə. Mehriban xanım Əliyeva Heydər Əliyev Fonduna rəhbərlik edənə qədər çox böyük fəaliyyət yolu keçib. O, hələ Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətdə olduğu zamanlarda Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fonduna rəhbərlik edirdi. Fondun fəaliyyətini özündə əks etdirən "Azərbaycan-İrs" jurnalı təsis olunur. Bu jurnalda özünün də çoxsaylı məqalələri dərc olunurdu. Məqalələr bir şəxsin Azərbaycan mədəniyyəti haqqında düşüncələri deyildi. O, Azərbaycan mədəniyyətini necə təbliğ, təqdim etməyin yollarını göstərirdi. Diqqət yetirin, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondundan başlanan fəaliyyət bu gün Heydər Əliyev Fondunda daha böyük uğurla davam edir.

Mehriban xanımın fəaliyyətində konkret şəxsə yardım əsas prinsiplərdəndir. Əlbəttə ki, insanlıq naminə yardımlara qoşulmaq öz yerində, amma konkret ehtiyacı olan təbəqəyə, şəxslərə yardım göstərib, onu cəmiyyətə örnək kimi təqdim etməyin özü cəmiyyətin digər üzvlərinin imkanlı şəxslərin, ictimai fəal şəxslərin diqqətini bu istiqamətə yönəltmək daha vacib amillərdəndir. Qayğı, mərhəmət və konkret yardımı nəzərdə tutan layihələrin müəllifi kimi çıxış etmək Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biridir. İstər Azərbaycanda, istərsə də ölkə xaricində mədəniyyətin, səhiyyənin, təhsilin inkişafına, uşaqların, gənc nəslin sağlamlığına çox ciddi diqqət yetirir. Dünya mədəni irsinin qorunması sahəsində Fondun layihələri misilsizdir.

Mehriban xanım Əliyeva idmana böyük diqqət və qayğı göstərir. Özünün rəhbərlik etdiyi Gimnastika Federasiyasının istər ölkə miqyaslı, istərsə də beynəlxalq ya-

rışlarının təşkil olunmasındakı təşkilatçılığı imkan verdi ki, daha böyük tədbirləri- "Eurovision" mahnı yarışmasının, ilk Avropa Oyunlarının yüksək səviyyədə keçirilməsi işinə rəhbərlik etsin.

Onun rəhbərliyi altında Heydər Əliyev Fondu milli liderimizin ideyalarını həyata keçirməklə təbliğatı işini uğurla irəliyə aparır.

- Mehriban xanım Əliyeva dəfələrlə Amnistiya Aktının qəbulu ilə bağlı Milli Məclisə müraciət edib. Bu, Mehriban xanımın humanizmindən irəli gələn bir addımdır...

- Bu günədək Azərbaycan parlamentində təmsil olunanların əksəriyyəti seçicilərin etimadını doğruldaraq ölkəmizdə parlament mədəniyyətinin formalaşmasına öz misilsiz töhfələrini verib. Əlbəttə, bu ümumi işin içərisində öz parlaq fəaliyyəti ilə seçilən millət vəkillərindən biri Mehriban xanım Əliyevadır. Vurğulamaq istəyirəm ki, qadın millət vəkili olaraq onun fəaliyyəti biz qadın deputatları da onun kimi öz zamanına, onun üçün ayrılmış 5 il müddətə çox böyük məsuliyyətlə yanaşmaq üçün gözəl örnəkdir. Millət vəkili kimi də fəaliyyətində əsas istiqaməti humanizm və mərhəmət təşkil edir. Məhz onun təşəbbüsləri nəticəsində on minlərlə insana Amnistiya Aktı ilə yenidən cəmiyyətə, ailə həyatına qayıtmaq imkanı yaradılıb. Onların arasında öz səhvinə anlayan, bundan sonra bir daha cinayət yoluna qədəm qoymayanların çoxluğu bizi bir daha inandırır ki, bu cür Aktlar vacibdir, belə təşəbbüslərin davamlılığı təqdirəlayiqdir. Bu addımlar humanizmin, bağlılaşmanın yalnız böyük şəxslərin və üreklərin işi olduğunu insanlara təlqin edir. Mehriban xanım bu fəaliyyəti ilə millət vəkillərinə örnəkdir.

O eyni zamanda parlamentdə Azərbaycan-Fransa Dostluq Qrupunun rəhbəridir. Millət vəkili kimi Azərbaycan-Fransa əlaqələrinin inkişafına çox böyük töhfə verir. Fransa Minsk qrupunun həmsədri kimi bizim üçün çox vacib və Avropanın ən inkişaf etmiş demokratik ölkələrindən biridir. Belə bir dövlətlə parlament əlaqələrinin möhkəmlənməsi, getdikcə daha artıq genişlənməsi, xüsusilə mədəni əlaqələr olduqca önəmlidir. Hesab edirəm ki, Mehriban xanım Dostluq Qrupunun rəhbəri kimi də örnək bir fəaliyyət göstərir. Digər Dostluq qruplarının rəhbərləri və təmsilçiləri də bu fəaliyyətdən nümunə götürərək, parlamentlərarası əlaqələrin inkişafına öz töhfələrini verməlidirlər.

Mehriban xanım Əliyevaya ən böyük mükafat Azərbaycan xalqının məhəbbətidir

Əvvəli Səh. 4

- Mehriban xanım Əliyevaya müsahibələrində bir məqamı da qeyd edir ki, qadın siyasətçilərin kişi siyasətçilərlə qarşısında heç bir üstünlüyü yoxdur. Qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün kifayət qədər güc və sağlam ambisiyalar olmalıdır...

- Əlbəttə, bu, belədir. Demokratik cəmiyyətlər bir qayda olaraq siyasətdə qadınlara qarşı güzəşt müəyyən etmir. Azərbaycanda da qadınlara kişilərlə bərabər qanun çərçivəsində ictimai-siyasi proseslərdə iştirak imkanları yaradılıb ki, onlar bu prosesə fəal şəkildə qoşulsun, ən əsası qadın olduqları üçün özlərinə qarşı güzəşt gözləmədən fəaliyyət göstərmək iqtidarında olsunlar. Qadınlara bir az çalışqan olmaq, öz yükünü özü daşımaları olduğunu qəbul etmək qalır ki, onlar rəqabətə davamlı olsunlar. Mehriban xanımın fəaliyyəti bu sahədə də örnəkdir.

Millət vəkili kimi seçicilərini parlamentdə yüksək səviyyədə təmsil edir. Təmsil etdiyi rayonda böyük layihələr həyata keçirir. Hər bir seçicinin problemi ilə ciddi şəkildə məşğul olur. Həmin rayonun inkişafı, insanların sosial çətinliklərinin azaldılması istiqamətində çox ciddi fəaliyyət göstərir.

Bunu da yaddan çıxarmaq lazımdır ki, Mehriban xanım Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvüdür. O, YAP İdarə Heyətinin üzvü, YAP Sədrinin müavini. Mehriban xanımın Yeni Azərbaycan Partiyasının rəhbərliyində təmsil olunması bu partiya üçün daha çox qadınlara gəlməsinə, YAP daxilində onların daha fəal olmasına böyük təsir göstərir. Mən deyirdim ki, Mehriban xanım tək öz fəaliyyəti ilə nümunə göstərmir, həm də qadınları bu fəaliyyətə səfərbər etmək kimi vacib bir funksiyaya daşıyır.

- Bahar xanım, inkaredilməz həqiqətdir ki, hər bir insanın formalaşmasında ailənin də rolu böyükdür...

- Azərbaycanda nəsibənəsil ziyallığı ilə seçilən ailələr olub. Bəzən də elə olur ki, valideynlərin heç birinin təhsili yoxdur, amma həmin ailələrdə yüksək səviyyəli ziyalılarımız yetişib. Bu da bizim xalqın istedadı ilə bağlı olan cəhətdir. Bir də istedad və ziyallıq verilən önmənin, dəyərin sübu-

tudur ki, belə insanlar xalqın ümumi potensialı üzərində formalaşır.

Amma Mehriban xanım Əliyevanın mənsub olduğu ailələr təbii ki, artıq neçə nəsil ziyallığı ilə fərqlənən ailələrdir. İstər Prezidentimizin, istərsə də birinci xanımın ailəsi. Bu iki ailənin yaratdığı ailə isə təbii ki, hər iki tərəfə aid yüksək keyfiyyətləri ilə fərqlənənlidir. Biz Mehriban xanımı öz valideynlərindən, eləcə də Zərifə xanımın və ulu öndər Heydər Əliyevin ailəsindən əxz etdiyi üstün keyfiyyətlərin daşıyıcısı kimi görürük. Əlbəttə bu vəhdət sayəsində formalaşan insan kimi o, həm də milli ənənə üzərində möhkəm dayanmış müasir Azərbaycan ailəsinin yaradıcısı kimi də çıxış edir.

Məhz bu ailənin təmsilində görmək olar ki, ailədən gələn dəyərlər nə dərəcədə dövlətin, xalqın və ölkənin nailiyyətinə çevrilə bilər. Bu ailə nümunəsi həm səmimiyyəti, həm daxili monolitliyi, həm də bir öndərliyi ilə digər ailələrə nümunə olmaqla Azərbaycan xidmət etmənin yollarını müəyyənləşdirir.

- Məlum olduğu kimi, Mehriban xanım peşəcə həkim-oftalmoloqdur. Mehriban xanımın bu fikrinə də istinad etmək istərdik ki, hər bir insan öz taleyinin yaradıcısı ola bilər və olmalıdır...

- Həkimlik elə bir peşədir ki, o insandan bir çoxlarında olmayan keyfiyyətləri tələb edir. Elə həkimlər var ki, onun haqqında yalnız həkim kimi deyil, bir insan kimi danışılır. Digər sahələrdə olduğu kimi, bu sahədə də öz işinə yarıdıcı yanaşmaq daha gözəl nəticələr verir. Mehriban xanım sifətli həkim kimi fəaliyyət göstərməyə də, mənəcə o, cəmiyyətin həkimləri rolunda çıxış edir. Elə bil cəmiyyətin gözlərini açır. Biri var fərdin gözlərini müalicə edəsən, biri də var cəmiyyətin həyata baxışını formalaşdırasan. Mehriban xanımın cəmiyyətin gözlərini sağlamaq, insanların cəmiyyət və dövlət həyatına baxışlarının formalaşması istiqamətindəki həkimliyi daha üstündür.

Mehriban xanım ictimaiyyətin, imkanlı şəxslərin dövlətlə birlikdə problemlərin həllinə könüllü cavabdeh olmanın yollarını göstərir, onu zərurətə çevirir.

- Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə təqdimatında Heydər Əliyev Fondunun xidmətləri əvəzsizdir. Mühərribə

şəraitində yaşayan bir ölkə olaraq, Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği bu günümüzün əsas tələblərindəndir...

- Biz əhalisinin 90 faizdən çoxu islam dininə aid olan ölkəyik. Dünyada islama olan münasibət bəllidir. Bizi tanımadan, görmədən elmdə, ictimai həyatda, demokratik inkişafda geridə qalmış ölkə kimi qələmə vermənin şahidi oluruq. Bizi insan haqlarının pozulduğu ölkə kimi təqdim etməyə çalışırlar. Hətta islamofobiya meyilləri o qədər güclüdür ki, çox parlaq şəkildə görünən nailiyyətimizi belə bizim "totalitar rejimi" pərdələmək istiqamətində göstərdiyimiz cəhdlər kimi təqdim etməyə səy göstərirlər. İndi baxın, Mehriban xanım bu kimi səylərin qarşısında bir sipər kimi çıxış edir. Bir çox hallarda bizim Azərbaycan qadınlarını qadınlar təşəvvür edirlər. Gəlib reallıqları, xüsusilə Mehriban xanımın həyata keçirdiyi layihələri, onun özünü, davranışını, ünsiyyət mədəniyyətini, Azərbaycanı təmsil etmək qabiliyyətini gördükdə isə mövqelərini dəyişməyə məcbur olurlar. Bunun günahı bizdə yox, əlbəttə onların bizim haqda olan yanlış təsəvvürlərindədir. Ona görə deyirdim ki, Mehriban xanımın ölkə daxili fəaliyyəti ilə yanaşı ölkə xaricindəki fəaliyyəti çox böyük önəm kəsb edir. Dünyanın mədəniyyət beşiklərində müxtəlif tədbirlərin təşkilatçıları Azərbaycan reallıqlarının, ümumilikdə Azərbaycanın bir dövlət kimi təqdimatında xüsusi rol oynayır. UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri olaraq dinləri və mədəniyyətləri üz-üzə deyil, yanaşı aparır, qovuşdurur, bununla da ölkəmizə və

dünyamıza böyük xidmət etmiş olur.

- Mehriban xanım Əliyevanın mükafatları, fəxri adları da onun fəaliyyətinin çoxşaxəliliyini bir daha ortaya qoyur...

- Hesab edirəm ki, Mehriban xanım Əliyevaya ən böyük mükafat Azərbaycan xalqının məhəbbətidir, onu yetirən xalqın ona olan münasibətidir. Mehriban xanım haqqında xarakterindən asılı olmayaraq fikir söyləyən hər kəs sanki dəyişir. Çox qəribədir. Mən belə bir halı ilk olaraq Zərifə xanım, ikinci Mehriban xanım münasibətdə müşahidə etmişəm. Zərifə xanım haqqında ucadan, həyəcanla danışan insana rast gəlməmişəm. Eləcə də Mehriban xanım haqqında.

Bir çox beynəlxalq mətbuat orqanlarında, internet saytlarında Mehriban xanım Əliyevaya həsr olunmuş məqalələri oxuyanda sanki özümüzü, öz düşüncələrimizi duyuruq. Mehriban xanım harada, kiminlə ünsiyyətdə olursa olsun, eyni təəssüratı yaradır. Demək bütöv şəxsiyyətdir, prinsiplərinə sadıqdır. O zərif göründüyü qədər güclüdür, çox müdrik siyasətçidir, xanımdır, həyat yoldaşdır, ictimai xadimdir, beynəlxalq aləmdə tanınmış şəxsiyyətdir. Hesab edirəm ki, Mehriban xanımın qarşısında hələ çox böyük fəaliyyət istiqamətləri dayanır. Nə qədər yaşayır, fəaliyyət göstərir, o qədər də müxtəlif və çoxşaxəli mükafatların sahibi olacaq.

- Bahar xanım, sonda Mehriban xanım Əliyevanın bir daha həyat

devizini xatırlamaq istərdik - Həmişə öz ləyaqətini saxlamaq, özünə və prinsiplərinə sadıq olmaq. Bu prinsiplər əsasında qurulan fəaliyyətin ümumiləşdirilməsi qiyməti necədir?

- Hər bir şəxs əlbəttə, özü-özünü yaradır, özünün müəllifi kimi çıxış edir. Mehriban xanım həyat devizini açıqlamaqla həm şəxsiyyət olaraq özünün kimliyini təqdim edir, həm də özünü maksimum şəkildə dəyərləndirir. Bir insan özü haqqında söyləyirsə ki, ləyaqətlə yaşamaq, özünə və prinsiplərinə sadıq olmaq onun həyat devizidir, buna nə əlavə etmək olar? İnsan bütün hallarda ləyaqətlə çalışsınsa, heç nə onu prinsiplərindən çəkinməyə vadar etmirsə, və ən əsası ədalətlidirsə demək bu insan bütöv şəxsiyyətdir, xarakterdir, tamdır. Həyat onu dəyişmə bilmez, o həyatı dəyişməyə qadirdir. Heydər Əliyev, İlham Əliyev, Mehriban xanım Əliyeva kimi şəxsiyyətlərin nəsidir, missiyasıdır ki, digər insanların həyatını dəyişsin, onları təkmilləşməyə, kamilləşməyə çağırırsın.

Mən mükəmməl şəxsiyyət Mehriban xanım Əliyevanı doğum günü münasibətilə təbrik edirəm. Azərbaycan xalqını da təbrik edirəm ki, Mehriban xanım kimi himayəçisi, qayğıkeşi, mərhəmət və şefqət göstərən, xalqımızı yüksək səviyyədə təmsil edən, bu xalqın maraqları, mənafeyi, inkişafı üçün çalışsın, bu dövlətin möhkəmliyi, müstəqilliyinin əbədiyyətinin və dönməzliyinin təmin olunması üçün ölkə Prezidentinin köməkçisi qismində çıxış edən "MEHRİBANI" vardır.

Kanadada polis qadınların hicab geyinməsinə icazə verildi!

Kanadada Qərbi dünyasını şoka salan qərar verilib. "RIA Novosti"-nin xəbərinə görə, bu ölkədə polisdə çalışan müsəlman qadınların hicab geyinməsinə icazə verilib. Bu barədə İctimai Təhlükəsizlik Nazirliyinin nümayəndəsi Skott Bardsli bildirib: "Polis uniformasına bu dəyişikliyin edilməsinə dair qərar Kanada Kral Jandarmiyasının komissarı tərəfindən verilib". Onun sözlərinə görə, qərar müsəlman qadınların hüquq-mühafizə orqanlarında xidmətə sövq etmək məqsədilə qəbul olunub. Məlumatla görə, qərar qəbul etməzdən əvvəl polis rəhbərliyi üç cür hicabı nəzərdən keçirib və qadınların xidmət zamanı rahat hərəkət etməsinə mane olmayan baş örtüyündən istifadə edilməsini tövsiyə edib.

Çavuşoğlu açıqladı: 89 diplomat XİN-dən uzaqlaşdırılıb

Türkiyədə hərbi çevrilişə cəhdə əlaqədə şübhəli bilinən 89 nəfər Xarici İşlər Nazirliyindən uzaqlaşdırılıb, 332 əməkdaşın vəzifəsinin icrası isə müvəqqəti dayandırılıb. APA-nın xəbərinə görə, bunu Türkiyənin XİN rəhbəri Mövlud Çavuşoğlu dünən Ankarada keçirilən mətbuat konfransında bildirib. "Çevriliş cəhdindən sonra 89 nəfər XİN-də vəzifəsindən azad olunub, 332 nəfər vəzifəsindən müvəqqəti kənarlaşdırılıb və ya xaricdən geri çağırılıb. Geri çağırılanlardan 31-i Türkiyəyə qayıtmayıb", - deyərək qeyd edib.

Azərbaycanda çevik və radikal qərarlar qəbul etməyə imkan verən təkmil dövlət idarəçiliyi sistemi formalaşdırılır

Vitse-prezident institutu hakimiyyət bölgüsü prinsiplərinə xələl gətirmədən, Baş nazirin statusuna toxunmadan, yalnız ölkə Prezidentinin vəzifədə olduğu dövrdə onun Administrasiyası daxilində idarəetmənin daha təkmil formada aparılmasının təşkilinə xidmət edir

Böyük fransız filosofu Rene Dekart deyib ki, "zaman dəyişir və biz də zamanla birlikdə dəyişirik". Bu kontekstdə çıxış edərək, deyə bilərik ki, dövlət və siyasi-ictimai, sosial münasibətlər inkişaf etdikcə, bu münasibətləri tənzimləyən hüquq normaları da dəyişməli və mövcud şəraitə uyğunlaşdırılmalıdır. Həyat hüququn arxasınca deyil, hüquq həyatın arxasınca getməlidir.

Azərbaycan Respublikası da müstəqilliyini elan etdikdən sonra, ilk dəfə olaraq, 1995-ci il noyabr ayının 12-də ümumxalq səsverməsilə konstitusiyasını qəbul edib. 5 bölmə, 12 fəsil və 158 maddədən ibarət olan konstitusiyamıza iki dəfə referendum yolu ilə dəyişikliklər edilib. Birinci dəfə 24 avqust 2002-ci ildə 22 maddəsinə 31, ikinci dəfə isə 18 mart 2009-cu ildə 9 maddəsinə 41 əlavə və dəyişikliklər edilib. Edilən əlavə və dəyişikliklər hər dəfə ölkənin siyasi sisteminin möhkəmlənməsinə, iqtisadiyyatının, sosial münasibətlərin güclənməsinə, insanların hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı şəkildə qorunmasına şərait yaradıb.

Sonuncu dəyişikliklərdən ötən 7 il ərzində isə, həm dövlətimizin siyasi-hüquqi və sosial-iqtisadi baxımdan inkişafının sürətli gətməsi, həm regionun lider ölkəsi kimi transmilli layihələrin təşəbbüskarı və reallaşdırıcısı kimi global əhəmiyyətli dövlətə çevrilməsi, həm də ölkəmizin böyük dövlətlərin diqqət mərkəzinə gələrək, müsbət və mənfi tendensiyaların əsas hədəfinə çevrilməsi Azərbaycanın inkişafını keyfiyyətcə yeni mərhələyə aparacaq və təhlükəsizliyini təmin edəcək hüquqi dəyişikliklərin həyata keçirilməsini günün tələbinə çevirdi. Beləliklə də, Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 26 sentyabr 2016-cı il referendum elan edildi. Təklif olunan budəfəki layihədə Konstitusiyanın 29 maddəsinə 39 düzəliş və əlavə təklif olunur.

Təklif edilən Referendum Aktında Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 23 maddəsində dəyişiklik edilməsi, eyni zamanda, 6 maddənin əlavə edilməsi nəzərdə tutulur. Onları dörd qrupda birləşdirmək mümkündür: 1) insan hüquq və azadlıqlarının qorunması mexanizminin təkmilləşdirilməsi; 2) siyasi idarəçilik təsisatlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi; 3) dövlətlərarası və hökumətlərarası beynəlxalq müqavilələrin imzalanması rejiminin təkmilləşdirilməsi; 4) insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasında bələdiyyələrin məsuliyyətinin artırılması. Onu da qeyd etmək vacibdir ki, təklif olunan 23 dəyişikliyin 16-sı, yeni dördüdə üçü insan hüquq və azadlıqlarının qorunması mexanizminin təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədardır. Göründüyü kimi, Referendum

Aktında bir çox sahələri əhatə edən dəyişikliklər və əlavələr təklif olunduğundan, onların ayrı-ayrılıqda təhlilinə böyük ehtiyac vardır. Xüsusilə də, dövlət idarəçilik sisteminin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutan dəyişikliklərin və əlavələrin irəli sürülməsi ictimaiyyətdə daha geniş müzakirələrin baş tutmasına səbəb oldu.

Vitse-prezidentlik vəzifəsinin yaradılması, Milli Məclisi buraxmaq və növbədənəkar seçkilərin elan edilməsi və s. kimi təkliflər böhranlı situasiyaların idarə edilməsi üçün çevik idarəetmə aparatının formalaşdırılmasına hesablanıb. Məsələn, məlumdur ki, islahatların hamısı ölkə Prezidentinin təşəbbüsü ilə və ya onun tərəfindən başlanıb. Ona görə də, islahatların keçirilməsində Nazirlər Kabinetinin rolu və funksiyaları ilə bağlı suallar meydana çıxıb. Məsələn heç də Nazirlər Kabinetinin fəaliyyətinin səmərəli olub-olmamasında deyil, öz təbiətinə görə çevik və radikal tədbirlər görmək imkanına malik olmayan bu orqanın institusional mahiyyətindədir.

Prezidentlə yanaşı, müstəqil icra hakimiyyəti orqanı qismində Nazirlər Kabinetinin mövcudluğunu nəzərdə tutan yarıprezident idarəetmə sistemi digər keçmiş İttifaq respublikalarında olduğu kimi, Azərbaycana da SSRİ-dən qalıb. SSRİ-də bu idarəetmə modeli ötən əsrin 80-ci illərində Mixail Qorbaçov tərəfindən tətbiq edilib. Onun fikrinə görə, süquta uğramış, dağılan iqtisadiyyat şəraitində cavabdehliyi Nazirlər Soveti daşımalı, bununla da, Sovet İttifaqındakı iqtisadi

sadi qarma-qarıqlığa və faktiki aclığa görə, məsuliyyəti SSRİ prezidenti üzərindən atmalı idi.

Ölkədə radikal iqtisadi islahatlar, məhz Prezident tərəfindən irəli sürülməli və Prezident onların həyata keçirilməsinə görə məsuliyyəti öz üzərinə götürməyə hazırdır. Kollegial orqan olan Nazirlər Kabinetinin qərarlar qəbul etməsi mexanizmi mürəkkəb mexanizmi tənzimləmədir. Baş nazir tərəfin-

mur, hətta Prezidentin vəzifə başında olduğu müddətdə vitse-prezidentə əlavə səlahiyyətlər verməyərək, Nazirlər Kabinetinin üstünlüyünə xələl gətirmir. Başqa sözlə, layihədə konstitusiyanın 114-cü maddəsinin II hissəsində təsbit olunan Nazirlər Kabinetinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin yuxarı icra orqanı statusuna heç bir dəyişiklik nəzərdə tutulmayıb.

Eyni zamanda, ölkə başçısı vəzifəsini icra edə bilmədiyi təqdirdə, onu əvəz edən şəxsin, təyinatı Milli Məclislə razılaşdırılan Baş nazir və ya Milli Məclisin sədri əvəzinə, təyinatı təkbəşinə ölkə Prezidenti tərəfindən aparılan Birinci vitse-prezidentin olması layihədən birbaşa irəli gəlir. Sonrakı vitse-prezidentlərin bu səlahiyyətləri birbaşa konstitusiyadan irəli gəlmir, layihəyə görə digər vitse-prezidentlərin bu imkanı ölkə Prezidentinin əv-

vəlcədən "müəyyən etdiyi ardıcılıqla" şərtləndirilir. Əlbəttə ki, bütün bunların təyinatı aparılan şəxslərin həm idarəetmə və təşkilatçılıq bacarığı ilə, həm də ölkəni və dövləti təmsil etməyə hazır olması, xarici geosiyasi vəziyyəti anlamaq və xarici siyasət xəttini aparmaq qabiliyyətindən asılı olacağı aydındır.

Vitse-prezidentin toxunulmazlığı konstitusiyanın 106-cı maddəsində təsbit olunan ölkə Prezidentinin toxunulmazlığına deyil, məhz Baş nazirin toxunulmazlığına bərabər tutulur. Hal-hazırda konstitusiyanın 105-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti vaxtından əvvəl vəzifədən getdikdə, üç ay ər-

zində növbədənəkar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçkiləri keçirilir. Bu halda, yeni prezident seçilənədək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Baş naziri icra edir. Konstitusiyanın 105-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti vaxtından əvvəl vəzifədən getdikdə, üç ay ərzində növbədənəkar prezident seçkiləri keçirilir. Seçki Məcəlləsində isə növbəti prezident seçkilərinin 60 gün müddətində keçirilməsi nəzərdə tutulur və belə olduqda, növbədənəkar prezident seçkilərinin 3 ay müddətində keçirilməsi izahedilməz olur.

Beləliklə də, müstəqillik dövründə beynəlxalq aləmdə layiqli yer tutmağa nail olan, mühüm uğurlara imza ataraq, dünya iqtisadiyyatına daha sıx inteqrasiya olunan Azərbaycan iqtisadiyyatı intensiv əməkdaşlıqdan yararlanmaqla yanaşı, global iqtisadi təsirlərə getdikcə daha həssas olur. Dünya iqtisadiyyatında son 20 ildən az müddətə baş vermiş iqtisadi və maliyyə böhranları, habelə, qloballaşma şəraitində ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafının təşəkkül tapması üçün iqtisadiyyatın diversifikasiyası zərurəti bir çox hallarda bu sahədə radikal tədbirlərin görülməsi və çevik qərarlar qəbul edilməsini, bu qərarlara görə məsuliyyəti üzərinə götürəcək səlahiyyətli şəxslərin öne çıxarılmasını labüd edib. Belə böhranlarla və onun nəticələri ilə mübarizə təcrübəsi bir daha əyani şəkildə göstərir ki, məhz çevik, bəzi hallarda isə, olduqca radikal qərarlar qəbul etməyə imkan verən dövlət idarəçiliyi sistemində malik olan ölkələr böhranın təsirlərindən, əsasən, ziyansız və ya daha az ziyanla ötürüblər. Məhz konstitusiyaya təklif olunan dəyişikliklər, həmçinin, bu reallıqdan da irəli gəlir, eyni zamanda, ölkəmizin dünyaya iqtisadiyyatında tutduğu mövqelərin qorunub-saxlanaraq möhkəmləndirilməsini təmin etməyə yönəlib. Yəni sözügedən dəyişikliklərə əsasən, vitse-prezident institutu hakimiyyət bölgüsü prinsiplərinə xələl gətirmədən, Baş nazirin statusuna toxunmadan, yalnız ölkə Prezidentinin vəzifədə olduğu dövrdə onun Administrasiyası daxilində idarəetmənin daha təkmil formada aparılmasının təşkilinə xidmət edir.

Bir sözlə, konstitusiyaya təklif olunan əlavə və dəyişikliklər siyasi sistemin daha da möhkəmləndirilməsi ilə yanaşı, müasir çağırışlara cavab verən idarəetmə modelini də yaratmış olacaq və Azərbaycanda çevik və radikal qərarlar qəbul etməyə imkan verən təkmil dövlət idarəçiliyi sistemi formalaşdırılacaq.

"SƏS" Analitik Qrupu

Musa Quliyev: "Vitse-prezidentlik idarəetmədə çox vacib instituttur"

Vitse-prezidentlik institutunun yaradılması idarəçiliyin operativliyini daha da artıracaq, dövlətçiliyi möhkəmləndirəcək, prezidentin qəbul etdiyi sərəncamların, fərman və qərarların hükmət tərəfindən vaxtında icra olunmasına nəzarəti artıracaq". Bunu SİA-ya açıqlamasında YAP Siyasi Şurasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Musa Quliyev deyib. Onun sözlərinə görə, hakimiyyətin daha möhkəm, davamlı olması, arıdcılığın gözənlənməsi üçün idarəetmədə bu, çox vacib bir instituttur: "Bütövlükdə vitse-prezidentlik institutunun yaradılması Konstitusiyaya edilən dəyişikliklərin çox mühüm tərkib hissəsidir və Azərbaycan dövlətinin öz inkişafında artıq yeni bir mərhələyə qədəm qoymasından xəbər verir. Vitse-prezidentlik institutunun yaradılması prezident hakimiyyətini möhkəmləndirməklə yanaşı, eyni zamanda hökumətin fəaliyyətini daha da gücləndirəcək, operativliyi artıracaq, nəzarət funksiyasını, həm də idarəetmənin optimallaşdırılması funksiyasının daha da yüksəlməsinə səbəb olacaq. Həm mətbuatı izləyəndə, həm də insanlarla söhbət edəndə bəlli olur ki, onların böyük əksəriyyəti bu təklifləri, xüsusilə də vitse-prezidentlik institutunun yaradılmasını qəbul edir və dəstəkləyirlər".

Xain FETÖ planı Azərbaycanda ifşa olunur!

Bu planda kimlərin və hansı təşkilatların adı keçir?

Məqalənin əvvəlini buradan oxuyun: (<http://sia.az/az/news-analysis/560519-xain-feto-plani-azerbaycanda-ifsa-olunur>)

Ötən ay qardaş Türkiyədə Fətullah Gülenin lideri olduğu FETÖ təşkilatının dövlət çevrilişinə uğursuz cəhdindən sonra bu ölkədə ciddi araşdırmalara başlandı və müəyyən olundu ki, dövlətin aparıcı strukturlarına yerləşdirilən nərçular sektası məqsədli şəkildə qanuni, demokratik hakimiyyəti ələ keçirməyə cəhd göstəriblər. Hətta bunun üçün uzun illər xain planlarını realizə edərək, paralel hökumət qurub vəzifələrini bu və ya digər şəkildə icra ediblər. Artıq Türkiyədə bu istiqamətdə əməliyyat-istintaq tədbirləri aparılır, dövlətin daxilinə qədər yerləşdirilmiş FETÖ üzvləri ifşa olunaraq məhkəmələr qarşısına çıxarılır.

Lakin son günlər xain FETÖ planının Azərbaycanda da realizə edilməsi hallarının baş verməsi müxtəlif faktlara və sübutlara söykənən dəlillərlə üzə çıxmağa başlayıb. Artıq sırr deyil ki, Fətullah Gülen şəbəkəsinin Azərbaycanda qolları çox uzundur və onlar hakimiyyət orqanlarının yuxarı postlarına, Milli Məclis orqanlarına və s. qədər yayılıblar. O cümlədən, hakimiyyət daxilində uzun illər çalışmış gülençilər AXCP sədri Əli Kərimli ilə gizli işbirliyinə gedərək, bu və ya digər şəkildə FETÖ liderinə "hizmətçilik" ediblər.

Bu məqsədlə, "SƏS" qəzeti olaraq sözügedən istiqamətdə daxili araşdırmalarımızı davam edirik.

ABŞ hər vaxtlar - hətta Türkiyə hökumətinin təqdim etdiyi dəlil və sübutlarla bol olan "Fətullah Gülen dosyalarını" təqdim etməsinə rəğmən FETÖ liderinin ekstradisiya olunmasına səylər göstərir. Bu zaman qardaş Türkiyə ictimaiyyəti də haqlı olaraq sual edir ki, Amerikanın siyasi dairələri nəyə görə Gülenin Türkiyəyə verilməməsi üçün bu qədər canfəşanlıq göstərir? Demək ki, FETÖ liderinin bildiyi çox şey var və o ölkəsinə göndərilərsə, çıxarılacağı məhkəmə qarşısında ABŞ xüsusi xidmət orqanları tərəfindən aldığı bütün təlimatları, sifarişləri ifşa etməli olacaq. Bu baxımdan, türkiyəli ictimaiyyətin ağılna ilk gələn də bu cür reallığa yaxın olan ehtimallar olur.

larkən, Türkiyə mətbuatı Ankaranın Əsənboğa hava limanına ABŞ-ın dövlət katibinin köməkçisi Con Baydenin endiyi və onu Türkiyə hökumətinin heç bir rəsmisinin deyil, yalnız bu ölkənin ABŞ-dakı səfirinin qarşıladığını qeyd edib (!). Bu isə belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, ABŞ hər vaxtlar, hətta Türkiyə hökumətinin təqdim etdiyi dəlil və sübutlarla bol olan "Fətullah Gülen dosyalarını" təqdim etməsinə rəğmən, FETÖ liderinin ekstradisiya olunmasına səylər göstərir. Bu zaman qardaş Türkiyə ictimaiyyəti də haqlı olaraq sual edir ki, Amerikanın siyasi dairələri nəyə görə Gülenin Türkiyəyə verilməməsi üçün bu qədər canfəşanlıq göstərir? Demək ki, FETÖ liderinin bildiyi çox şey var və o ölkəsinə göndərilərsə, çıxarılacağı məhkəmə qarşısında ABŞ xüsusi xidmət orqanları tərəfindən aldığı bütün təlimatları, sifarişləri ifşa etməli olacaq. Bu baxımdan, türkiyəli ictimaiyyətin ağılna ilk gələn də bu cür reallığa yaxın olan ehtimallar olur.

**Fətullah Güləndən şok bəyanat:
"Səlib yürüşləri müsəlmanlara zərər
vurmayıb"**

Digər tərəfdən, Fətullah Gülen hamisi olan ABŞ siyasi dairələrinin qarşısında sədaqətli olduğunu sübuta yetirməkdən ötrü bu günlərdə müsəlman aləmini şok edən bir bəyanatla çıxış edib. O, deyib ki, tarixlər boyu müsəlman ölkələrinə səlib yürüşləri təşkil edən xristian dünyasından müsəlmanlara heç bir zərər toxunmayıb. Mənbə: <http://www.takvim.com.tr/webtv/video-haber/video/haclilarin-kopeggi-gulen> Hansı ki, səlib yürüşləri (müasir zamanda terror kimi də adlandırılır bilinir - R.N.) nəticəsində milyonlarla müsəlmanlar qətlamlərə, qızgınlıqlar cinsi zorakılıqlara məruz qalıb və s. Xüsusilə birinci dünya müharibəsi dövründə Türkiyəyə qarşı aparılan aşkar səlib yürüşlərinin ağrı-acısı bu gün də çəkilməyib!

Bu gün xristian klubunun "şah əsəri" hesab edilən və müsəlmanları qətlə yetirən "Əl-Qaide", "İŞİD", "Ən-Nusra", "Boko-Haram" da səlib yürüşünün başqa tərəfidir. Maraqlıdır, özünü "İslam alimi" kimi təqdim edən nərçuluq ideologiyasının baş sektantı nədən birdən-birə xristian aləminə xoş olan

bir bəyanatla çıxış edir? Əlbəttə ki, həmin dünyada özünü siqortalamaq üçün.

**Əli Kərimlinin "Yurd"u və Gülenin
"Yurt"u arasındakı paralellik**

Belə bir əsnada AXCP sədri Əli Kərimlinin və yaxın ətrafının "Gülen işi"ndə adlarının hallanması, müxalifətçi partiya sədrinin FETÖ ilə bağlantısı olduğunun üzə çıxması növbəti dəlillərə söykənir. Növbəti detala diqqət yetirək: vaxtilə AXCP daxilində "Yurd" qruplaşması yaradaraq sonradan partiyanın sədrlik kreslosunu işğal etmiş Əli Kərimlinin adıçəkilən qrupu ilə Fətullah Gülenin Türkiyədə təhsil sistemində sızdırdığı nərçu tələbələrini "Gülen Yurtları" kamplarında yaşamlarını təmin etməsi suallar doğurur. Kərimlinin "Yurd"u və Gülenin "Yurt"u hər halda paralellik təşkil edən amillərdir.

Fətullah Gülenin nəzarəti altında çıxış edən media qurumlarının bağlanması fonunda Əli Kərimlinin oğlunun ABŞ səfəri arasında möhkəm bağlar mövcuddur

Digər detala keçid əlaq. Biz daha öncələr də qeyd etmişdik ki, Kərimlinin oğlu Türkel Kərimli Türkiyədə 15 iyul hərbi çevrilişinə cəhddən həmin sonrakı Amerikaya getdi və orada atasının göstərişlərinə əsasən bir neçə amerikalı siyasilərlə fərdi görüşlər keçirdi. Bu mənada deyə bilərik ki, məhz Fətullah Gülenin nəzarəti altında çıxış edən media qurumlarının bağlanması fonunda Əli Kərimlinin oğlunun ABŞ səfəri arasında möhkəm bağlar mövcuddur. Çünki Kərimlinin yaxını, "Azadlıq" qəzetinin baş redaktoru Qənimət Zahidin Azərbaycan və Türkiyə hakimiyyətlərini Gülenə məxsus TV-lər və s. media qurumları vasitəsilə ("Barış TV", "Can Ərzincan TV", "Azadlıq" qəzetində uzun müddət təbliğ olunan "Kurtuluş" dergisi və s.) "vurması" da deyilənləri kifayət qədər isbatlamış olur. Nəticə isə bunlardır:

1.Əgər adları çəkilən media qurumlarına Fətullah Gülen ABŞ-dan təlimatlar verirdisə, çox yəqin ki, həmin təlimatlar FETÖ liderinə də verilir. Gülenin MKİ-yə bağlılığı isə bu iddiaların reallığa yaxın olduğunu sübuta yetirir.

2.Əli Kərimli Fətullah Gülenlə bağlı bağlantılarının olmadığını bəyan edərək, özünün və tərəfdarlarının "repressiyalara"

uğradığını iddia edirsə, onun Fətullah Gülenin himayəsi altında fəaliyyət göstərən TV və s. media qurumlarında başqa hansı işi ola bilərdi?

3. Türkiyədəki qiyamdan sonra Əli Kərimli oğlu Türkel Kərimlini hansı səbəblərə görə ABŞ-a yollamışdı?

Bütün bu kimi sualların cavabları yoxdur. Əslində, var, sadəcə Əli Kərimli bu suallara cavab verməsi yerinə, AXCP-nin yedək qurumu hesab edilən "Milli Şura" vasitəsilə özünün və ətrafının "repressiyaya" uğradığını təlaş, narahatlıq hissləri ilə bəyan edir və...

**AXCP sədrinin amerikalı diplomatla
apardığı əsas mövzu məhz FETÖ
faktoru ətrafında olub**

Və belli olur ki, Əli Kərimli özünüsiqorta siyasəti yürüdərək Fətullah Gülenin baş himayədarı hesab edilən ABŞ diplomatiyasının Bakıdakı baş ofisinə - ABŞ səfirliyinə üz tutur. Məsələn, o, avqustun əvvəllərində, daha dəqiqi isə ayın 4-də Türkiyədəki çevriliş cəhdindən 20 gün sonra ABŞ səfirinin siyasi məsələlər üzrə müşaviri Syuzan Çeşli ilə görüşüb. Bilavasitə nəzarətdə olan "Azadlıq" qəzetinə məlumat verən Kərimli Syuzan Çeşli ilə Referendum Aktı layihəsi və "siyasi məhbuslar" ətrafında söhbət apardığını bildirib. Amma nədənsə, o Türkiyədə baş verən hadisələrlə bağlı apardığı söhbəti və həmin söhbət əsnasında hansı məqamlara toxunulduğu barədə bir kəlmə olsa belə danışmayıb! Halbuki, dədiqləşdirilən informasiyalara görə, AXCP sədrinin amerikalı diplomatla apardığı əsas mövzu su məhz FETÖ faktoru ətrafında olub.

**ABŞ-ın Dövlət Departamenti
Fətullah Gülen sarıdan necə narahat
olursa, Əli Kərimlidən də həmin cür
narahatdır...**

Bunun ardınca isə, AXCP sədri avqustun 23-də ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta ilə görüşüb. Bu dəfəki görüş isə daha böyük miqyasda baş tutub. Belə ki, ora ABŞ səfirinin müavini Uilyam R. Qill, səfirliyin siyasi şöbə müdiri Ziya Sayed, səfirin siyasi işlər üzrə müşaviri Süzan Çeşli də iştirak edib. Daha öncəki görüşlərdən fərqlənməyən məlumatları ilə FETÖ təşkilatı ətrafındakı məsələləri gizlətməyə çalışan Əli Kərimli yalnız sonda "Azadlıq" qəzetinə deyib ki, "Görüşdə həmçinin bütün bunlar, ölkədəki demokratik qüvvələrə, xüsusilə də AXCP-yə qarşı başlanmış yeni repressiya dalğası ətrafı müzakirə olunub"?! Məhz bu bir cümlə ilə Əli Kərimli özünü açıq çıxarıb. Sual olunur, nəyə görə məhz ABŞ səfirliyi? Yəqin ki, daha yuxarıda qeyd edilən faktlarla əlaqəli olan məsələləri bir-biri ilə uzlaşdırsaq, nəyin nə olduğu bir daha üzə çıxmış olur. Lakin bu da son deyil. Daim Azərbaycanın müstəqil və qətiyyətli siyasət addım və qərarlarına qarşı çıxış edən, buna alışıq olan ABŞ-ın Dövlət Departamenti Əli Kərimlinin "repressiyaya" uğramasından narahatlıq keçirdiyini bəyan edir. Eyni ilə Fətullah Güləndən narahat olduğu kimi!

Beləliklə, Fətullah Gülen-Əli Kərimli bağlantıları arasındakı danılmaz sübutların Amerikanın siyasi dairələri tərəfindən diqqətə alınması özü-özülüyündə hər şeyi tam çıpaqlığı ilə ortaya qoyur.

(Ardı var)

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Parlament nə zaman buraxıla bilər?

Xəbər verildiyi kimi, iyulun 18-də Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 2212 nömrəli Sərəncamına əsasən "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktının layihəsi rəy verilməsi üçün Konstitusiya Məhkəməsinə təqdim edilmiş, eyni zamanda Referendum Aktının layihəsi KİV-də dərc olunub. Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən Referendum Aktı layihəsinin mətninə bəzi dəyişikliklər edildikdən sonra ölkə Prezidentinin 2016-cı il 26 iyul tarixli 2241 nömrəli Sərəncamı ilə Referendum Aktının layihəsi ümumxalq səsverməsinə (referenduma) çıxarılıb, ümumxalq səsverməsi (referendum) isə 2016-cı il sentyabrın 26-na təyin edilib.

Ölkənin Konstitusiyası və ona dəyişikliklər, adətən, həmin dövrdə ölkənin ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi və böyük əhəmiyyət kəsb edən digər reallıqlarını və gələcək inkişafı ilə bağlı amillər nəzərə alınmaqla qəbul edilir.

Müstəqillik dövründə beynəlxalq aləmdə layiqli yer tutmağa nail olan, mühüm uğurlara imza ataraq dünya iqtisadiyyatına daha sıx inteqrasiya olunan Azərbaycan iqtisadiyyatı intensiv əməkdaşlıqdan yararlanmaqla yanaşı, qlobal iqtisadi təsirlərə getdikcə daha həssas olur. Dünya iqtisadiyyatında son

Xatırladaq ki, hazırkı Referendum Aktı ilə 1995-ci ilin noyabrında qəbul olunan Konstitusiyamıza 3-cü dəfə dəyişiklik edilir: Konstitusiyamıza əvvəlki dəyişikliklər 2002-ci ilin 24 avqustunda (22 maddəyə 31 dəyişiklik) və 2009-cu ilin 18 martında (29 maddəyə 41 dəyişiklik) keçirilən referendumlarda olunub.

Dəyişikliklər hazırlanan zaman qabaqcıl ölkələrin təcrübəsi nəzərdən keçirilib, Azərbaycanın özünəməxsus inkişaf yolunun dayanıqlığının təmin edilməsi, ölkə üçün daha uğurlu idarəetmə modelinin düzgün seçimi hədəf kimi müəyyən olunub, stabil dövlət quruculuğunun təməlinin möhkəmləndirilməsi və onun qanunsuz müdaxilələrdən qorunması əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulub.

Hazırkı Referendum Aktı 29 bənddən ibarətdir.

Bütövlükdə dəyişikliklər Azərbaycan Respublikası müstəqillik qazandıqdan sonra ölkənin sosial-iqtisadi, hüquqi islahatlar nəticəsində nail olduğu uğurların möhkəmləndirilməsi, hüquq normalarının bilavasitə ana qanunda təsbit edilməklə onlara əməl olunmasının hüquqi əsaslarının gücləndirilməsi məqsədini güdür. Əvvəlki iki dəyişiklikdə olduğu kimi, hazırkı dəyişikliklər hazırlanan zaman da qabaqcıl ölkələrin təcrübəsi nəzərdən keçirilib, Azərbaycanın özünəməxsus inkişaf yolunun dayanıqlığının təmin edilməsi, ölkə üçün daha uğurlu idarəetmə modelinin düzgün seçimi hədəf kimi müəyyən olunub, stabil dövlət quruculuğunun təməlinin möhkəmləndirilməsi və onun qanunsuz müdaxilələrdən qorunması əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulub.

Bütövlükdə referendumda çıxarılan dəyişiklikləri 3 bloka ayırmaq olar:

Birinci blok icra hakimiyyəti strukturunda institusional dəyişiklikləri əhatə edir.

İkinci blok Konstitusiyanın mətnində terminoloji dəqiqləşdirmələrə aiddir.

Dəyişikliklərin böyük əksəriyyətini təşkil edən üçüncü blok isə insan hüquq və azadlıqlarının təminatının möhkəmləndirilməsi məsələlərinə toxunur.

İcra hakimiyyəti strukturunda institusional dəyişikliklər yeni institutun - ölkə Prezidenti tərəfindən təyin edilən vitse-prezidentlər institutunun yaradılmasını nəzərdə tutur. Bu institutun yaradılmasına zərurət son illərdə ölkədə köklü iqtisadi islahatlara start və

rilməsi ilə əlaqədar özünü daha kəskin bürzə verir.

Məlumdur ki, islahatların hamısı ölkə Prezidentinin təşəbbüsü ilə və ya onun tərəfindən başlanıb. Ona görə də islahatların keçirilməsində Nazirlər Kabinetinin rolu və funksiyaları ilə bağlı suallar meydana çıxıb.

Məsələ heç də Nazirlər Kabinetinin fəaliyyətinin səmərəli olub-olmamasında deyil, öz təbiətinə görə çevik və radikal tədbirlər görmək imkanına malik olmayan bu orqanın institusional mahiyyətindədir.

Prezidentlə yanaşı, müstəqil icra hakimiyyəti orqanı qismində Nazirlər Kabinetini mövcudluğunu nəzərdə tutan yarıprezident idarəetmə sistemi digər keçmiş ittifaq respublikalarında olduğu kimi, Azərbaycana da SSRİ-dən qalıb. SSRİ-də bu idarəetmə modeli ötən əsrin 80-ci illərində Mixail Qorbaçov tərəfindən tətbiq edilib. Onun fikrinə görə, süquta uğramış, dağılan iqtisadiyyat şəraitində cavabdehliyi Nazirlər Soveti daşmalı, bununla da, Sovet İttifaqındakı iqtisadi qarma-qarışıqlığa və faktiki aclığa görə məsuliyyəti SSRİ Prezidenti üzərindən atmalı idi. Hazırda isə Azərbaycanda tamamilə fərqli vəziyyətdir. Ölkədə radikal iqtisadi islahatlar məhz Prezident tərəfindən irəli sürülüb və Prezident onların həyata keçirilməsinə görə məsuliyyəti öz üzərinə götürməyə hazırdır.

Məsələ heç də Nazirlər Kabinetinin fəaliyyətinin səmərəli olub-olmamasında deyil,

öz təbiətinə görə çevik və radikal tədbirlər görmək imkanına malik olmayan bu orqanın institusional mahiyyətindədir.

Kollegial orqan olan Nazirlər Kabineti qərarlar qəbul etməsi mexanizmi mürəkkəb mexanizmlə tənzimlənir. Baş Nazir tərəfindən imzalananaqədər Nazirlər Kabinetinin hər bir qərarına onun üzvləri tərəfindən viza verilməlidir. Nəticə etibarilə mühüm qərarların qəbulu bir sıra hallarda illərlə uzanır və məhz bu səbəbdən Nazirlər Kabineti ölkədə aparılan iqtisadi islahatların lokomotivinə çevrilməyib.

Vitse-prezident institutunun təsis edilməsi isə Prezidentin müvafiq fərman və sərəncamlarının yerinə yetirilməsini nəzarətdə saxlamaq, habelə iqtisadi islahatları daha da ixtisaslaşdırılmış səviyyədə həyata keçirmək imkanı verəcək.

Qeyd edilməlidir ki, icra hakimiyyəti qolunun daxilində dəyişiklikləri nəzərdə tutan bu müddəalar nəinki hakimiyyətin digər qollarının statusuna toxunmur, hətta Prezidentin vəzifə başında olduğu müddətdə vitse-prezidentə əlavə səlahiyyətlər verməyərək Nazirlər Kabinetinin üstünlüyünə xələl gətirmir. Başqa sözlə, layihədə Konstitusiyanın 114-cü maddəsinin II hissəsində təsbit olunan Nazirlər Kabinetinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin yuxarı icra orqanı statusuna heç bir dəyişiklik nəzərdə tutulmayıb.

20 ildən az müddətə baş vermiş iqtisadi və maliyyə böhranları, habelə qloballaşma şəraitində ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafının təşəkkül tapması üçün iqtisadiyyatın diversifikasiyası zərurəti bir çox hallarda bu sahədə radikal tədbirlərin görülməsi və çevik qərarlar qəbul edilməsini, bu qərarlara görə məsuliyyəti üzərinə götürəcək səlahiyyətli şəxslərin önə çıxarılmasını labüd edib. Belə böhranlarla və onun nəticələri ilə mübarizə təcrübəsi bir daha əyani şəkildə göstərir ki, məhz çevik, bəzi hallarda isə olduqca radikal qərarlar qəbul etməyə imkan verən dövlət idarəçiliyi sistemində malik olan ölkələr böhranın təsirlərindən əsasən ziyansız və ya daha az ziyanla ötürüblər.

Konstitusiyaya həmin hissədə təklif olunan dəyişikliklər həmçinin bu reallıqdan da irəli gəlir, eyni zamanda ölkəmizin dünya iqtisadiyyatında tutduğu mövqelərin qorunub saxlanaraq möhkəmləndirilməsini təmin etməyə yönəlib.

Vitse-prezidentin toxunulmazlığı Konstitusiyanın 106-cı maddəsində təsbit olunan ölkə Prezidentinin toxunulmazlığına deyil, məhz Baş nazirin toxunulmazlığına bərabər tutulur.

Hal-hazırda Konstitusiyanın 105-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti vaxtından əvvəl vəzifədən getdikdə üç ay ərzində növbədənəkar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Parlament nə zaman buraxıla bilər?

seçkiləri keçirilir. Bu halda yeni prezident seçilənədək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Baş naziri icra edir.

Konstitusiyanın 105-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti vaxtından əvvəl vəzifədən getdikdə üç ay ərzində növbədənkenar prezident seçkiləri keçirilir. Seçki Məcəlləsində isə növbəti prezident seçkilərinin 60 gün müddətində keçirilməsi nəzərdə tutulur və belə olduqda növbədənkenar prezident seçkilərinin 3 ay müddətində keçirilməsi izah edilməz olur.

Ölkə başçısı vəzifəsini icra edə bilmədiyi təqdirdə onu əvəz edən şəxsin, təyinatı Milli Məclislə razılaşdırılan Baş nazir və ya Milli Məclisin sədri əvəzinə, təyinatı təkbaşına ölkə Prezidenti tərəfindən aparılan Birinci vitse-prezidentin olması layihədən birbaşa irəli gəlir. Sonrakı vitse-prezidentlərin bu səlahiyyətlər birbaşa Konstitusiyadan irəli gəlir, layihəyə görə digər vitse-prezidentlərin bu imkanı ölkə Prezidentinin əvvəlcədən "müəyyən etdiyi ardıcılıqla" şərtləndirilir. Əlbəttə ki, bütün bunların təyinatı aparılan şəxslərin həm idarəetmə və təşkilatçılıq bacarığı ilə, həm də ölkəni və dövləti təmsil etməyə hazır olması, xarici geosiyasi vəziyyəti anlamaq və xarici siyasət xəttini aparmaq qabiliyyətindən asılı olacağı aydındır.

Layihənin 24-cü (106-1-ci maddə) və 25-ci (108-1-ci maddə) maddələri Konstitusiyanın müvafiq olaraq 123-cü və 108-ci maddələrinə uyğun redaksiyada verilib. Göründüyü kimi, vitse-prezidentin toxunulmazlığı Konstitusiyanın 106-cı maddəsində təsbit olunan ölkə Prezidentinin toxunulmazlığına deyil, məhz Baş nazirin toxunulmazlığına bərabər tutulur.

Vitse-prezidentin yalnız vəzifədə olduğu müddətdə təminatı isə ölkə Prezidentinin təminatına uyğundur. Belə ki, Konstitusiyaya əsasən sabiq prezidentlərin təminatı ilə bağlı tələblər vitse-prezidentlərə şamil edilməyib. Yuxarıda göstərilənləri ümumiləşdirərək belə nəticəyə gəlinir ki, sözügedən dəyişikliklərə əsasən, vitse-prezident institutu hakimiyyət bölgüsü prinsiplərinə xələl gətirmədən, Baş nazirin statusuna toxunmadan yalnız ölkə Prezidentinin vəzifədə olduğu dövrdə onun Administrasiyası daxilində idarəetmənin daha təkmil formada aparılmasının təşkilinə xidmət edir.

Dövlət hakimiyyətinin, ilk növbədə icra hakimiyyətinin həyata keçirilməsinə keyfiyyətli təhsilli, gənc idarəedicilərin (menecerlərin) cəlb edilməsi məqsədi ilə Konstitusiyadan bu və digər vəzifələr üçün yaş məhdudiyyətlərinin aradan qaldırılması təklif olunur. Belə ki, hazırda yalnız yaşı 30-dan artıq olan şəxslər Nazirlər Kabinetinin üzvü ola bilər. Misal üçün, Fransa Konstitusiyasına görə yaş senzi şəxsin yetkinlik yaşına çatması ilə müəyyən edilir.

Qərbi Avropa ölkələrindən Fransa, İtaliya və Almaniyanın, Şərqi Avropa ölkələrindən isə Çexiya və Macarıstanın konstitusiyalarında parlamentin buraxılması əsasları və mexanizminin nəzərdə tutulur.

Azərbaycanın Konstitusiyasında parlament tərəfindən özünün Konstitusiyadan irəli gələn səlahiyyətlərini yerinə yetirməsi mümkün olmadığı hallarda tədbir görülməsi nəzərdə tutulmayıb. Halbuki parlamentin Konstitusiyadan irəli gələn səlahiyyətlərini yerinə yetirməsinin mümkün olmasının mümkün olmasını da irəli gətirir. Məsələn, 2009-cu ildə məhkəmələrin fəaliyyətinin şəffaflığını təmin etmək məqsədilə ölkə Prezidenti tərəfindən parlamentə bütün məhkəmə qərarlarının internet səhifəsində dərc olunmasını nəzərdə tutan "Məhkəmə qərarlarının dərc edilməsi haqqında" qanun layihəsi təqdim edilib. Lakin Konstitusiyanın 96-cı maddəsinin IV hissəsində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təqdim olunmuş qanun layihəsinin parlamentdə iki ay ərzində səsə qoyulması tələbinin təsbit olunmasına baxmayaraq, həmin qanun layihəsi nə baxılıb, nə də rədd edilib. Təklif edilən dəyişikliklərdə ölkə Prezidentinə aşağıdakı müstəsna hallarda parlamentin buraxmaq səlahiyyətlərinin verilməsi nəzərdə tutulur:

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin eyni çağırışı bir il ərzində iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə etimadsızlıq göstərdikdə və ya Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı İdarə Heyətinin kollegial fəaliyyəti üçün zəruri olan sayda üzvlüyə namizədləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən iki dəfə təqdim edildikdən sonra, qanunla müəyyən edilmiş müddətdə təyin etmədiyi halda;

- habelə bu Konstitusiyanın 94-cü (ümumi qaydalarını müəyyən etdiyi məsələlərlə qanunların qəbul edilməsi) və 95-ci (həll etdiyi məsələlər üzrə qərarların qəbul edilməsi) maddələrində, 96-cı maddəsinin II (Konstitusiyada müəyyən edilmiş subyektlər tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müzakirəsinə verilmiş qanun və ya qərar layihələrinin müzakirəyə təqdim olunmuş şəkildə çıxarılması və səsə qoyulması), III (belə qanun və ya qərar layihələrində dəyişikliklər qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə edən subyektin razılığı ilə edilə bilməsi), IV (Konstitusiyada müəyyən edilmiş subyektlər tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müzakirəsinə verilmiş qanun və ya qərar layihələrinin iki ay ərzində səsə qoyulması) və V (Konstitusiyada müəyyən edilmiş subyektlər tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müzakirəsinə verilmiş qanun və ya qərar layihəsinin Milli Məclisinin müzakirəsinə verilmiş qanun və ya qərar layihələrinin 20 gün ərzində səsə qoyulması) hissələrində, 97-ci maddəsində (Qanunların qəbul edildiyi gündən 14 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə imzalanmaq üçün təqdim edilməsi, təcili elan olunan qanun layihəsinin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə imzalanmaq üçün qəbul edildiyi gündən 24 saat ərzində təqdim edilməsi) göstərilən vəzifələrini aradan qaldırılma bilməyən səbəblər üzündən icra etmədikdə.

Dövlət başçısı tərəfindən parlamentin buraxılmasının mümkünlüyü bir çox Avropa ölkələrində də var. Məsələn, Qərbi Avropa ölkələrindən Fransa, İtaliya və Almaniyanın, Şərqi Avropa ölkələrindən isə Çexiya və Macarıstanın konstitusiyalarında

parlamentin buraxılması əsasları və mexanizminin nəzərdə tutulur.

İnstitusional islahatlar silahlı qüvvələrin strukturuna da toxunub.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 9-cu maddəsinin I və III hissələrinin hazırda qüvvədə olan redaksiyasına əsasən "Azərbaycan Respublikası öz təhlükəsizliyini və müdafiəsini təmin etmək məqsədi ilə Silahlı Qüvvələr və başqa silahlı birləşmələr yaradır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanıdır".

Hazırda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ali Baş Komandan kimi Azərbaycan Ordusunun zabitlərindən fərqli olaraq, Milli Qvardiyanın komandanlığına, Daxili Qoşunların komandanlığına və ümumiyyətlə, silahlı birləşmələrin zabitlərinə birbaşa əmr vermək səlahiyyətləri təsbit edilməyib. Belə olan halda, ölkə başçısının başqa silahlı birləşmələr barədə belə hüququ Konstitusiyada müəyyən olunmamış qalmaqdadır və digər silahlı birləşmələr - sərhəd qoşunları, daxili qoşunlar, Milli Qvardiya Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə Ali İcra Hakimiyyətinin başçısı kimi tabedirlər.

Bu maddənin təklif olunan yeni redaksiyası Silahlı Qüvvələrin Azərbaycan Ordusundan və başqa silahlı birləşmələrdən ibarət olmasını nəzərdə tutur. Beləliklə də, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti silahlı birləşmələrin də Ali Baş Komandanı olacağı ki, bu da NATO standartlarına uyğundur. Konstitusiyanın 36-cı maddəsinin II hissəsində edilən dəyişiklik 9-cu maddəyə olunan dəyişiklikdən irəli gəlir. Növbəti dəyişikliklər Konstitusiyada istifadə olunan terminologiyaya toxunur.

Bu dəyişiklik "milli" terminin beynəlxalq hüquqda başqa mənada, "dövlət" termininin ekvivalenti kimi işlədilməsindən irəli gəlir. Beynəlxalq hüquqda "millət" dövlət şəklində təşkilatlanmış xalq deməkdir. Həmin anlayış məhz bu mənada Birləşmiş Millətlər Təşkilatının adında istifadə edilir.

Məsələn, dövlət tərəfindən irqindən, milliyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, hətta ittiqaclarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verilməsini, insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının irqi, milli, dini, dil, cinsi, mənşəyi, əqide, siyasi və sosial mənsubiyyətə görə məhdudlaşdırılmasına qadağanı müəyyənləşdirən 25-ci maddədə (Bərabərlik hüququ) "milli" sözünün "etnik" sözü ilə əvəz edilməsi təklif olunur.

Bu dəyişiklik "milli" terminin beynəlxalq hüquqda başqa mənada, "dövlət" termininin ekvivalenti kimi işlədilməsindən irəli gəlir. Beynəlxalq hüquqda "millət" dövlət şəklində təşkilatlanmış xalq deməkdir. Həmin anlayış məhz bu mənada Birləşmiş Millətlər Təşkilatının adında istifadə edilir.

Konstitusiyaya təklif olunan böyük

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

sayda dəyişikliklər insan hüquqları ilə bağlıdır. 24-cü maddəyə (İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının əsas prinsipi) insan ləyaqəti prinsipinin əlavə edilməsi təklif olunur.

Bu prinsip Referendum Akti layihəsinin aşağıdakı bəndlərində də inkişaf etdirilir.

Konstitusiyanın 68-ci maddəsinə (Zərərin ödənilməsinə tələb etmək hüququ) aşağıdakı məzmununda I və IV hissələr əlavə edilməsi təklif olunur:

"I. Hər kəsin dövlət orqanlarının ona münasibətdə özbaşınalığı istisna edən vicdanlı davranışına hüququ vardır.

IV. Dövlət, dövlət qulluqçuları ilə birlikdə dövlət qulluqçularının qanuna zidd hərəkətləri və hərəkətsizliyi nəticəsində insan hüquq və azadlıqlarına dəymiş ziyanı görə və onların təminatının pozulmasına görə mülki məsuliyyət daşıyır".

Analoji müddənin bələdiyyələrə şamil edilməsi məqsədi ilə Konstitusiyaya aşağıdakı redaksiyada 1461 maddənin əlavə edilməsi təklif olunur:

"Maddə 1461. Bələdiyyələrin məsuliyyəti

Bələdiyyələr, bələdiyyə qulluqçuları ilə birlikdə bələdiyyə qulluqçularının qanuna zidd hərəkətləri və hərəkətsizliyi nəticəsində insan hüquq və azadlıqlarına dəymiş ziyanı görə və onların təminatının pozulmasına görə mülki məsuliyyət daşıyırlar".

Bununla əlaqədar nəzərə alınmalıdır ki, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 1100-cü maddəsinə əsasən, dövlət orqanlarının, yerli özünüidarə orqanlarının və ya bu orqanların vəzifəli şəxslərinin qanunsuz hərəkətləri (hərəkətsizliyi) nəticəsində, o cümlədən dövlət orqanının və ya yerli özünüidarə orqanının qanuna və ya digər hüquqi akta uyğun gəlməyən aktının qəbul edilməsi nəticəsində fiziki və ya hüquqi şəxsə vurulmuş zərərin əvəzini Azərbaycan Respublikası və ya müvafiq bələdiyyə ödəməlidir.

Göründüyü kimi, dövlət qulluqçularının qanunsuz hərəkəti və ya hərəkətsizliyi nəticəsində fiziki və hüquqi şəxslərə dəymiş ziyanı görə dövlətin mülki məsuliyyət daşıması qanunvericilikdə təsbit olunub.

Parlament nə zaman buraxıla bilər?

Əvvəli Səh. 9

Eyni zamanda Mülki Məcəllənin 1101-ci maddəsində göstərilir ki, qanunsuz məhkum etmə, cinayət məsuliyyətinə qanunsuz cəlb etmə, qəti imkan tədbiri kimi həbsə almanın və ya başqa yerə getməmək haqqında iltizamın qanunsuz tətbiqi, inzibati tənbehin qanunsuz verilməsi nəticəsində fiziki şəxsə vurulmuş zərərin əvəzini təhqiqaat, ibtidai istintaq, prokurorluq və məhkəmə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin təqsirindən asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikası qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada tam həcmdə ödəyir, vurulmuş zərər qeyd olunan nəticələrə səbəb olmadıqda isə onun əvəzi qanunla müəyyənləşdirilmiş əsaslarla və qaydada ödənilir.

Dövlət qulluqçularının qanuna zidd hərəkətləri və hərəkətsizliyi nəticəsində insan hüquq və azadlıqlarına dəymiş ziyan və onların təminatının pozulmasına görə dövlətin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş mülki məsuliyyəti ölkəmizdə ən yüksək hüquqi qüvvəyə malik akt olan Konstitusiyaya ilə daha da möhkəmləndirilir və bu dövlət qulluqçularının qanunsuz hərəkətlərinə (hərəkətsizliyinə) görə məsuliyyətini, o cümlədən cinayət məsuliyyətini istisna etmir.

Qeyd olunanlarla əlaqədar vurulmuş ziyanın ödənilməsi qaydaları "Təhqiqaat, ibtidai istintaq, prokurorluq və məhkəmə orqanlarının qanunsuz hərəkətləri nəticəsində fiziki şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə ətraflı şəkildə tənzimlənir.

Bələliklə, dövlət qulluqçularının qanuna zidd hərəkətləri və hərəkətsizliyi nəticəsində insan hüquq və azadlıqlarına dəymiş ziyan və onların təminatının pozulmasına görə dövlətin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş mülki məsuliyyəti ölkəmizdə ən yüksək hüquqi qüvvəyə malik akt olan Konstitusiyaya ilə daha da möhkəmləndirilir və bu dövlət qulluqçularının qanunsuz hərəkətlərinə (hərəkətsizliyinə) görə məsuliyyətini, o cümlədən cinayət məsuliyyətini istisna etmir.

Konstitusiyanın 25-ci maddəsinə "Fiziki və əqli qüsuruları olanlar, onların məhdud imkanlarına görə həyata keçirilməsi çətinləşən hüquq və vəzifələrdən başqa, bu Konstitusiyada təsbit olunmuş bütün hüquqlardan istifadə edir və vəzifələri daşıyırlar" məzmununda IV hissə əlavə edilməklə sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin hüquqi statusunun xüsusiyyətlərinin Konstitusiyaya səviyyəsində təsbit olunması təklif olunur.

İlk dəfə olaraq Konstitusiyada mülkiyyət hüququnun sosial funksiyasının vurğulanması təklif olunur və bu məqsədlə 29-cu maddəyə (Mülkiyyət hüququ) aşağıdakı məzmununda V və VI hissələr əlavə edilir:

"V. Xüsusi mülkiyyət sosial öhdəliklərə səbəb olur.

VI. Sosial ədalət və torpaqlardan səmərəli istifadə məqsədi ilə torpaq üzərində mülkiyyət hüququ qanunla məhdudlaşdırıla bilər".

Şəxsi həyata müdaxilənin yolverilməzliyi hüququnun qorunmasının gücləndirilməsi nəzərdə tutulur və bu məqsədlə Konstitusiyanın 32-ci maddəsinə (Şəxsi toxunulmazlıq hüququ) aşağıdakı məzmununda VI, VII və VIII hissələrin əlavə edilməsi təklifi irəli sürülür:

"VI. Qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, üçüncü şəxslər haqqında məlumat almaq məqsədi ilə elektron formada və ya kağız üzərində aparılan informasiya ehtiyatlarına daxil olmaq qadağandır.

VII. Məlumatın aid olduğu şəxsin buna razılığını aşkar ifadə etdiyi hallar, ayrı-seçkiliyə yol verməmək şərti ilə anonim xarakterli statistik məlumatların emalı və qanunun yol verdiyi digər hallar istisna olmaqla, informasiya texnologiyalarından şəxsi həyata, o cümlədən əqidəyə, dini və etnik mənsubiyyətə dair məlumatların açıqlanması üçün istifadə edilə bilməz.

VIII. Fərdi məlumatların daırsı, habelə onların emalı, toplanması, ötürülməsi, istifadəsi və mühafizəsi şərtləri qanunla müəyyən edilir".

Qeyd olunmalıdır ki, şəxsi toxunulmazlıq hüququnun təmin edilməsi sahəsində ən aktual və mühüm məsələlərdən biri insanların şəxsi və ailə həyatı haqqında toplanan, emal olunan və ötürülən fərdi məlumatların mühafizə olunması ilə bağlıdır. Bu baxımdan, fərdi məlumatların mühafizəsi ilə bağlı münasibətləri tənzimləmək məqsədi ilə 2010-cu il 11 may tarixində "Fərdi məlumatlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilib. Bu qanunda fərdi məlumatlar toplandığı andan mühafizə olunması, sözü gedən məlumatların qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğun səviyyədə həm mülkiyyətçi və operatorlar, həm də bu məlumatlara giriş hüququ olan istifadəçilər tərəfindən mühafizə olunması ilə bağlı öhdəliklər müəyyən edilib.

Konstitusiyanın 47-ci maddəsinin (Fikir və söz azadlığı) III hissəsində irqi, milli, dini, sosial ədavət və düşmənçilik oyadan təşviqata və təbliğata qadağa hər hansı digər meyara əsaslanan ədavət və düşmənçilik oyadan təşviqata və təbliğata qadağa ilə genişləndirilməsi təklif olunur.

Fərdi məlumatların mühafizəsi sahəsində müvafiq qanunvericiliyin tələblərini pozmuş şəxslərin müəyyən olunmuş qaydada məsuliyyətə cəlb edilmələri də qanunvericiliklə tənzimlənir.

Belə ki, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin kiber-

ci cinayətlərə görə məsuliyyəti müəyyən edən 30-cu fəslində kompyuter sistemində qanunsuz daxil olma, habelə kompyuter məlumatlarını qanunsuz ələ keçirməyə görə məsuliyyət nəzərdə tutulur. Həmçinin, həmin Məcəllənin 156-cı maddəsində şəxsi və ailə həyatının sirri olan məlumatların, belə məlumatları əks etdirən sənədlərin, video və foto çəkilişi materiallarının, səs yazılarının yayılması, habelə satılması və ya başqasına verilməsi və qanunsuz toplanılması ilə bağlı əməllər cinayət tərkibi kimi müəyyən edilib.

Göründüyü kimi, şəxsi toxunulmazlıq hüququnun təmin edilməsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən üçüncü şəxslər haqqında məlumat almaq məqsədi ilə istər elektron formada, istərsə kağız üzərində aparılan informasiya ehtiyatlarına daxil olmaqla bağlı qadağa konstitusional müstəvidə təsbit olunur və təklif edilən dəyişikliklər bu sahədə qanunvericiliyin müddələrinin inkişafına xidmət edəcək. Konstitusiyanın 36-cı maddəsində (Tətil hüququ) edilən dəyişikliklə qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, lokautun (işçilərə təsir göstərmək məqsədi ilə əmək haqlarının ödənilməsinə dayandırmaqla işəgötürən tərəfindən müəssisənin fəaliyyətinin müvəqqəti dayandırılması (yaxud istehsal həcmində əhəmiyyətli azaldılması), tətillin analoqu, lakin işçilər tərəfindən deyil, işəgötürən tərəfindən) qadağan edilməsi təklif olunur.

Qeyd etmək lazımdır ki, hazırda Əmək Məcəlləsinin 284-cü maddəsinə əsasən, işəgötürən tərəfindən lokaut elan edilməsinin kifayət qədər məhdud yol verilən halları müəyyən olunub. Həmin Məcəlləsinin 285-ci maddəsi işəgötürən tərəfindən lokautun elan edilməsi hallarında işçilərin hüquqlarının müdafiəsini özündə əks etdirir və işçilərin müraciəti əsasında lokautun qanunauyğun elan edilməsi və əsaslandırılması məsələsinə məhkəmə tərəfindən baxılmasını nəzərdə tutur.

Bu hüquq 1996-cı il 3 may tarixli Avropa Sosial Xartiyasında da təsbit edilib. Belə ki, həmin Xartiyanın 6-cı maddəsinin 4-cü bəndinə müvafiq olaraq maraqların toqquşması hallarında işçilərin və işəgötürənlərin əvvəlcədən bağlanmış kollektiv müqavilələrdən irəli gələ biləcək öhdəliklərə riayət etmək şərti ilə kollektiv fəaliyyət hüququ, o cümlədən tətillər etmək hüququ tanınır.

Beynəlxalq təcrübədə lokautla əlaqədar işçilərin müəyyən hüquqlardan yararlanma bilmələri ilə bağlı müddəalar mövcuddur. Məsələn, ABŞ-in əmək qanunvericiliyinə əsasən lokaut zamanı işçilərin müavinət almaq hüququ var. Lakin işçilərin tətilləri zamanı bu müavinətdən yararlanmaq hüququ məhdudlaşdırılır.

Konstitusiyanın 47-ci maddəsinin (Fikir və söz azadlığı) III hissəsində irqi, milli, dini, sosial əda-

vət və düşmənçilik oyadan təşviqata və təbliğata qadağa hər hansı digər meyara əsaslanan ədavət və düşmənçilik oyadan təşviqata və təbliğata qadağa ilə genişləndirilməsi təklif olunur.

Qeyd etmək lazımdır ki, ədavət və düşmənçilik oyadan təşviqat və təbliğatla bağlı hərəkətlər Konstitusiyanın 47-ci maddəsinin III hissəsində göstərilən meyarlardan başqa digər meyarlar, məsələn, dil, cinsi, mənşəyi və siyasi mənsubiyyəti əsasında da həyata keçirilə bilər. Bu baxımdan Konstitusiyaya təklif olunan bu dəyişiklik qeyd olunan hərəkətləri törətməkdə təqsirli bilinən şəxslərin məsuliyyətdən yayınmasının qarşısını almağa və bu sahədə mövcud qanunvericiliyi təkmilləşdirməyə imkan verəcək.

Konstitusiyanın 49-cu maddəsinin II hissəsində sərbəst toplaşmaq hüququnun həyata keçirilməsinin ictimai qaydanı və ya ictimai əxlaqı pozmaqla şərtləndirilməsi təklif olunur. Konstitusiyanın 58-ci maddəsi (birləşmək hüququ) yalnız Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində və ya hər hansı hissəsində qanuni dövlət hakimiyyətini zorla devirmək məqsədi güdən birlikləri qadağan edir.

Sərbəst toplaşma hüququna qoyulan məhdudiyyətlər "İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Avropa Konvensiyasından irəli gəlir. 53-cü maddədə geniş yayılmış və beynəlxalq hüquqda, o cümlədən "Vətəndaşlıq haqqında" 1997-ci il Avropa Konvensiyasında nəzərdə tutulmuş, vətəndaşlığın itirilməsi hallarının müəyyən edilməsi olunur.

Təklif edilən istisna bir çox ölkələrdə mövcuddur və beynəlxalq hüquq buna imkan verir (misal üçün, "Vətəndaşlıq haqqında" Avropa Konvensiyasının 7-ci maddəsi).

Konstitusiyanın 57-ci maddənin I hissəsində hərbi qüvvələrin kollektiv şikayət hüququnun məhdudlaşdırılması təklif olunur. Belə ki, hərbi hissənin şəxsi heyətinin komandirə kollektiv şikayəti qiyam kimi qiymətləndirilməyə bilməz. Bu da hərbi nizam-intizamı pozmaq deməkdir. Belə məhdudiyyət bir çox ölkədə var (Misal üçün, Almaniya və İspaniyada).

Konstitusiyanın 58-ci maddəsi (birləşmək hüququ) yalnız Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində və ya hər hansı hissəsində qanuni dövlət hakimiyyətini zorla devirmək məqsədi güdən birlikləri qadağan edir. Bu maddənin IV hissəsinə edilən dəyişikliklə cinayət hesab edilən digər məqsədlər güdən və ya cinayətkar üsullardan istifadə edən birliklərin qadağan edilməsi də təklif olunur. Bu cür qadağa Almaniya və digər ölkələrin Konstitusiyalarında da nəzərdə tutulur.

Konstitusiyanın 59-cu maddəsində dövlətin sahibkarlıq sahəsində yalnız dövlət maraqlarının, insan həyatının və sağlamlığının

müdafiəsi ilə bağlı tənzimləmənin həyata keçirildiyinin müəyyənləşdirilməsi ilə dövlətin azad sahibkarlığa müdaxiləsinin məhdudlaşdırılması təklif olunur. Hazırda Konstitusiyanın 60-cı maddəsi insan hüquqlarının yalnız məhkəmə qaydasında müdafiəsi prinsiplərini nəzərdə tutur və bu hüquqların inzibati qaydada müdafiəsindən susmaqla yan keçir.

2005-ci ildə "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilib və inzibati qaydada insan hüquqlarının müdafiəsi daim inkişaf etməkdədir. Cari ildə ölkə Prezidentinin Fərmanı ilə vətəndaşların şikayətlərinə baxılmasının effektivliyini artırmaq məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası da daxil olmaqla, bütün icra hakimiyyəti orqanlarında Apelyasiya Şuraları yaradılmışdır. Bu baxımdan 60-cı maddənin (Hüquq və azadlıqların məhkəmə təminatı) adı və mətni dəyişdirilərək aşağıdakı redaksiyada verilməsi təklif olunur:

"Maddə 60. Hüquq və azadlıqların inzibati və məhkəmə təminatı

I. Hər kəsin hüquq və azadlıqlarının inzibati qaydada və məhkəmədə müdafiəsinə təminat verilir.

II. Hər kəsin hüququ var ki, onun işinə qərəzsiz yanaşsın və həmin işə inzibati icraat və məhkəmə prosesində ağılabatan müddətdə baxılsın.

III. Hər kəsin inzibati icraat və məhkəmə prosesində dinlənilmək hüququ vardır.

IV. Hər kəs dövlət orqanlarının, siyasi partiyaların, hüquqi şəxslərin, bələdiyyələrin və vəzifəli şəxslərin hərəkətlərindən və hərəkətsizliyindən inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət edə bilər".

Konstitusiyanın 71-ci maddəsində hüquq və azadlıqlarının həddindən artıq məhdudlaşdırılmasına qadağa məqsədi ilə maddənin II hissəsinə aşağıdakı məzmununda müddəanın əlavə edilməsi təklif olunur: "Hüquq və azadlıqların məhdudlaşdırılması dövlət tərəfindən gözlənilən nəticəyə müntəzib olmalıdır".

Azərbaycanın hər 5 ildə 3 ilin seçkilərlə bağlı olması reallığından irəli gələrək Konstitusiyanın 101-ci maddəsinə edilən dəyişikliklə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyət müddətinin 5 ildən 7 ilədək uzadılması təklif olunur. Bu cür praktika digər ölkələrdə də mövcuddur (İtaliya Konstitusiyasında - 7 il, 2000-ci ilədək - Fransa Konstitusiyasında - 7 il, Avstriya Konstitusiyasında, Finlandiya Konstitusiyasına görə - 6 il).

Həmin maddəyə edilən digər dəyişiklik Prezidentin səlahiyyət müddətinin uzadıldığına görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin seçicilərə etimad votumu üçün müraciət imkanı (növbədən-kənar prezident seçkiləri elan etmə) nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Prezidentinin 2011-ci il 27 dekabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı"na əsasən və Mərkəzi Seçki Komissiyasının tərtib etdiyi tədbirlər cədvəlinə uyğun olaraq dairə seçki komissiyaları üzvləri və məntəqə seçki komissiyaları sədrləri üçün keçirilən seçki hüququ ilə bağlı üçgünlük ixtisaslaşdırılmış kurslar avqustun 24-də başa çatıb.

AZƏRTAC Bakı şəhərində və regionlarda keçirilən ixtisaslaşdırılmış kursların son günü barədə xəbərləri təqdim edir.

Qaradağ rayonu. 11 sayılı Qaradağ seçki dairəsi dairə seçki komissiyasında seçki hüququna dair ixtisaslaşdırılmış kursların sonuncu günündə çıxış edən dairə seçki komissiyasının sədri Azər Ələsgərov seçici siyahıları ilə iş qaydası haqqında məlumat verib, təlimlərin səmərəli olduğunu xatırladı. Bildirilib ki, 44 min 875 seçicisi olan dairənin ərazisində 37 daimi seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərir. Dairənin ərazisində 6 müvəqqəti məntəqənin yaradılması nəzərdə tutulur.

Dairə seçki komissiyasının sədri deyib ki, kurslarda referendumda iştirak hüququ və onun təminatının qanunvericilik əsasları, aşağı seçki komissiyaları və məhkəmələr tərəfindən referendumda iştirak hüququnun qorunması mexanizmləri, referendum aktı layihəsinin seçicilərə çatdırılmasında aşağı seçki komissiyalarının vəzifələri, referendum prosesində KİV-

tədbirlər planına uyğun olaraq bizim dairəni əhatə edən məntəqələrdə referendumda ciddi hazırlıq işləri görülür.

Qeyd edilib ki, çox mühüm seçki sənədi olan seçici siyahıları yenilənib və itimailəşdirilib. Seçici siyahılarının təkmilləşdirilməsi, referendum sənədlərinin daşınması və saxlanması, habelə asayişin qorunmasında güc strukturlarının seçki komissiyaları ilə qarşılıqlı əlaqələrinin qurulması istiqamətində müvafiq işlər davam etdirilir.

Bildirilib ki, dairə seçki komissiyası referendumun Seçki Məcə-

lərinin təşkilinə, referendum prosesində KİV-lərin roluna, müşahidəçilərin hüquq və vəzifələrinə, seçici siyahılarının təkmilləşdirilməsinə və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə vətəndaşlara verilən seçki hüquqlarına dair çıxışlar ediblər.

Kursların üçüncü günündə 20 sayılı Nərimanov ikinci seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının sədri Qoşqar Məmmədov üç gün ərzində kurslarda faydalı izahat işlərinin aparıldığını vurğulayıb.

Bildirilib ki, 20 sayılı Nərimanov ikinci seçki dairəsi ərazisində

demokratik şəkildə keçiriləcək. Çıxış edənlər referendumla bağlı komissiya üzvlərinin öz işlərinə məsuliyyətlə yanaşmasından söz açıblar. Qeyd edilib ki, qanunvericiliyə əsasən səsvermə günü məntəqələrdə görülən işin, bu prosesin nəticələrinin cəmiyyətə çatdırılması üçün yerli və beynəlxalq müşahidəçilərin, KİV-lərin fəaliyyətinə hər cür şərait yaradılacaq.

* * *

Xətai rayonu. İxtisaslaşdırılmış kursların üçüncü günündə 36

Seçki dairələri dairə seçki komissiyalarında ixtisaslaşdırılmış kurslar başa çatıb

sayılı Xətai dördüncü seçki dairəsi dairə seçki komissiyasında keçirilən təlim məşğələdə çıxış edən komissiyanın sədri Tahir Süleymanov bildirib ki, bu kurslar aşağı seçki komissiyalarının üzvlərinin maarifləndirilməsi məqsədilə təşkil edilib. T.Süleymanov qeyd edib ki, kurslarda iştirakçılara referendumda hazırlıq, onun keçirilməsi, səsərin hesablanması və nəticələrin rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı aşağı seçki komissiyalarının üzvlərinə düşən vəzifələr şərh olunub.

Belə maarifləndirici kursların referendumun daha şəffaf və qanunmüvafiq keçirilməsi üçün böyük önəmə malik olduğu diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, Referendum Aktı layihəsinə uyğun olaraq

lərin rolu, yerli və xarici müşahidəçilərin hüquq və vəzifələri, ümumxalq səsverməsinin keçirilməsi, səsərin hesablanması və nəticələrin rəsmiləşdirilməsi, bu yöndə məntəqə seçki komissiyalarının vəzifələri və fəaliyyətlərinin təşkili-nə dair maarifləndirici seminarlar və təlimlər keçirilib.

Kurslarda seçici siyahıları ilə işin təşkili, referendumqabağı təşviqatın aparılmasına şərait yaradılması, bildirişlərin seçicilərə çatdırılması sahəsində yerli icra və bələdiyyə qurumlarının rolu və onların seçki komissiyaları ilə səmərəli qarşılıqlı əlaqələrinin qurulması mövzularına xüsusi yer ayrılıb.

Sonra Qaradağ rayon polis idarəsinin şöbə rəisi Anar Alişovun "Seçici siyahılarının təkmilləşdirilməsi, referendum sənədlərinin daşınması və saxlanılmasının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, habelə asayişin qorunmasında Daxili İşlər Nazirliyi orqanlarının rolu.

Onların seçki komissiyaları ilə qarşılıqlı əlaqələri" mövzusunda məruzəsi dinlənilib.

Sonda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

* * *

Nəsimi rayonu. 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsi dairə seçki komissiyasında "Referendumun subyektləri, referendumda iştirak hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət nəzərdə tutan qanunvericilik aktları və məsuliyyət növləri", "Referendumun keçirilməsi, səsərin hesablanması və nəticələrin rəsmiləşdirilməsi. Bu istiqamətdə məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili və vəzifələri" mövzularında seminarlar keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən dairə seçki komissiyasının sədri Ağabala Quliyev deyib ki, sentyabrın 26-na təyin edilmiş ümumxalq səsverməsi (referendum) ölkənin ictimai-siyasi həyatında mühüm hadisədir. Mərkəzi Seçki Komissiyasının

ləsində, Konstitusiyada və digər qanunvericilik aktlarında nəzərdə tutulmuş qaydada, təlimata uyğun yüksək səviyyədə keçirilməsini təmin edəcək.

İxtisaslaşdırılmış kurslar çərçivəsində keçirilən seminarlarda, həmçinin referendumda hazırlıq prosesində dairə və məntəqə seçki komissiyalarının üzvlərinə düşən vəzifələrdən də ətraflı danışılıb.

Qeyd edilib ki, qanunvericiliyə əsasən referendum günü məntəqələrdə görülən işlər və səsvermə prosesi haqqında məlumatların cəmiyyətə çatdırılması üçün yerli və beynəlxalq müşahidəçilərin, KİV-lərin fəaliyyətinə hər cür şərait yaradılacaq. Sonda kurs iştirakçılarının sualları cavablandırılıb.

* * *

Nərimanov rayonu. Mərkəzi Seçki Komissiyasının tərtib etdiyi tədbirlər cədvəlinə uyğun olaraq referendumla bağlı avqustun 22-24-də 20 sayılı Nərimanov ikinci seçki dairəsi dairə seçki komissiyasında keçirilən ixtisaslaşdırılmış kurslarda ümumxalq səsverməsi ilə əlaqədar görülən və görülməli işlər barədə ətraflı məlumat verilib.

Kurslarda dairə seçki komissiyalarının üzvləri, katibləri, məntəqə seçki komissiyalarının sədrləri iştirak ediblər. MSK-nın və dairə seçki komissiyalarının üzvləri, rayon icra hakimiyyətinin, rayonun məhkəmə, polis və prokurorluq orqanlarının əməkdaşları referendumqabağı təşviqatın aparılmasına şərait yaradılmasına, referendum aktı layihəsinin və bildirişlərin seçicilərə çatdırılmasında aşağı seçki komissiyalarının vəzifələrinə, onların fəaliyyətlərinin

də 33 daimi seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərir və 44 min 49 seçici vardır. Zəruri avadanlıqla təchiz edilən məntəqələrin 10-da veb-kamera quraşdırılıb. Referendum beş gün qalmış isə zərurət olarsa, 2 müvəqqəti seçki məntəqəsinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Nərimanov rayon prokurorunun köməkçisi Niyazi Qəzənfəzadə referendum subyektləri, referendumda iştirak hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət nəzərdə tutan qanunvericilik aktları və məsuliyyət növləri mövzusunda çıxış edib. Bildirib ki, referendumun keçirilməsi prosesində qanuniliyin və demokratikliyin təmin edilməsində prokurorluq orqanları üzvlərinə müəyyən vəzifə və funksiyalar düşür. Ölkədəki ictimai-siyasi sabitlik və demokratik prinsiplərə əsaslanan seçki qanunvericiliyi tam əminliklə qeyd etməyə əsas verir ki, sentyabrın 26-da referendum şəffaf və

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının ümumxalq səsverməsinə çıxarılan hissələri ixtisaslaşdırılmış kurslarda geniş təhlil olunub.

Diqqətə çatdırılıb ki, 36 sayılı Xətai dördüncü seçki dairəsinin ərazisində 35 daimi seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərir və 44 min 102 seçici var. Zəruri avadanlıqlarla təchiz edilən məntəqələrdən 10-da veb-kamera quraşdırılıb. Referendum beş gün qalmış isə əlavə olaraq 8 müvəqqəti seçki məntəqəsinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Sonra Xətai rayon məhkəməsinin hakimi Səadət Səlimovanın "Referendumda iştirak hüququ və onun təminatının qanunvericilik əsasları, aşağı seçki komissiyaları və məhkəmələr tərəfindən referendumda iştirak hüququnun qorunması mexanizmləri" mövzusunda məruzəsi dinlənilib.

25 avqust 2016-cı il

Əvvəli səh. 11

Üç gün ərzində keçirilmiş kurslarda MSK-nın və dairə seçki komissiyalarının üzvləri, rayon polis idarəsinin, rayon prokurorluğunun, rayon icra hakimiyyətinin əməkdaşları referendumqabağı təşviqatın aparılmasına şərait yaradılmasına, referendum aktı layihəsinin və bildirişlərin seçicilərə çatdırılmasında aşağı seçki komissiyalarının vəzifələrinə, onların fəaliyyətlərinin qarşılıqlı təşkilinə, referendum prosesində KİV-lərin roluna, müşahidəçilərin hüquq və vəzifələrinə, seçici siyahılarının təkmilləşdirilməsinə və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə vətəndaşlara verilən seçki hüquqlarına dair çıxışlar ediblər.

Belə kurslar 33 sayılı Xətai birinci, 34 sayılı Xətai ikinci, 35 sayılı Xətai üçüncü seçki dairələri dairə seçki komissiyalarında da keçirilib. Məntəqə seçki komissiyaları üzvlərinin və sədrlərinin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi, seçki hüququ ilə bağlı biliklərin artırılması baxımından kursların əhəmiyyəti yüksək dəyərləndirilib.

* * *

Sumqayıt şəhəri. Sumqayıtda seçki hüququ üzrə keçirilən ixtisaslaşdırılmış kurslar başa çatıb. Üç gün davam edən kurslarda dairə seçki komissiyalarının üzvləri və məntəqə seçki komissiyalarının sədrləri iştirak ediblər.

İxtisaslaşdırılmış kursun son günündə referendum subyektləri, referendumda iştirak hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət nəzərdə tutan qanunvericilik aktları və məsuliyyət növləri barədə məruzə dinlənilib, referendumun keçirilməsi, səsələrin hesablanması və nəticələrin rəsmiləşdirilməsi, bu istiqamətdə məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili və vəzifələrinə dair seminar keçirilib. Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) üzvü Hüseyn Paşayev, media və ictimai əlaqələr şöbəsinin müdiri Şahin Əsədli kurs iştirakçıları qarşısında çıxış edərək bildirdilər ki, dairə seçki komissiyalarında hazırlıq işləri MSK-nın təlimatları üzrə aparılır. Çıxışlarda həm dairə seçki komissiyaları üzvlərinin və məntəqə seçki komissiyaları sədrlərinin, həm də seçicilərin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına təklif olunan dəyişiklərlə bağlı maarifləndirilməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılıb. Həmçinin Referendum Aktı layihəsinin seçicilərə çatdırılmasında aşağı seçki komissiyalarının vəzifələri, referendum prosesində KİV-lərin rolu, yerli və xarici müşahidəçilərin hüquq və vəzifələrinin prak-

Seçki dairələri dairə seçki komissiyalarında ixtisaslaşdırılmış kurslar başa çatıb

tik tərəfləri haqqında danışılıb.

Seçki hüququ üzrə ixtisaslaşdırılmış kurslarda çıxış edən 41 sayılı Sumqayıt I seçki dairəsi, 42 sayılı Sumqayıt II seçki dairəsi, 43 sayılı Sumqayıt III seçki dairəsi, 44 sayılı Sumqayıt-Xızı seçki dairəsi dairə seçki komissiyalarının sədrləri seçici siyahıları ilə işin aparılması, referendumqabağı təşviqatın aparılmasına şərait yaradılması, bildirişlərin seçicilərə çatdırılması və digər istiqamətlərdə yerli icra və bələdiyyə qurumlarının rolu, onların seçki komissiyaları ilə səmərəli qarşılıqlı əlaqələrinin qurulması işləri barədə məlumat veriblər. Bildirilib ki, seçki məntəqələri bütün zəruri avadanlıqlarla təchiz olunub. Şəhər üzrə 38 məntəqədə veb-kameralar quraşdırılıb

ki, bu da səsvermə prosesini on-line rejimdə izləmək imkanı yaradır. Sumqayıt şəhəri üzrə ümumilikdə 162 min 500 seçici qeydiyyatına alınıb, hazırda siyahıların dəqiqləşdirilməsi işləri davam etdirilir.

Kurslarda şəhər hüquq mühafizə orqanlarının nümayəndələri də çıxış ediblər. Onlar referendumun hüquqi aspektlərindən danışaraq, ümumxalq səsverməsinə iştirak hüququ və onun təminatının qanunvericilik əsasları, aşağı seçki komissiyaları və məhkəmələr tərəfindən referendumda iştirak hüququnun qorunması haqqında məlumat veriblər. Bildirilib ki, qanunvericilikdə vətəndaşların referendumda iştirak hüququ təsbit edilməklə yanaşı, onların müvafiq hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət də nəzərdə tutulur. Sonda kurs iştirakçılarının sualları cavablandırılıb.

Salyan rayonu. 59 sayılı Salyan seçki dairəsi dairə seçki komissiyasında dairə seçki komissiyası üzvlərinin və 40 məntəqə seçki komissiyası sədrlərinin iştirak etdiyi ixtisaslaşdırılmış kursların son günündə rayon prokuroru Firdovsi Nemətli iştirakçılara "Referendumun subyektləri, referendumda iştirak hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət nəzərdə tutan qanunvericilik aktları və məsuliyyət növləri" mövzusunda məlumat verib. Kurslar çərçivəsində təşkil olunan seminarlarda 59 sayılı dairə seç-

ki komissiyasının sədri Səlamət Kərimov "Referendumun keçirilməsi, səsələrin hesablanması və nəticələrin rəsmiləşdirilməsi və bu istiqamətdə məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili və vəzifələri" mövzusunda çıxış edib. Diskussiya şəklində davam edən seminarla maraqlandıran suallar cavablandırılıb, referendumla bağlı bütün məsələlərə aydınlıq gətirilib.

Aran bölgəsində fəaliyyət göstərən 58 sayılı Hacıqabul-Kürdəmir, 59 sayılı Salyan, 60 sayılı Salyan-Neftçala, 61 sayılı Neftçala, 62 sayılı Saatlı, 63 sayılı Sabirabad bi-

lənində keçirilən ixtisaslaşdırılmış kursun sonuncu günü Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) katibi Mikayıl Rəhimov çıxış edərək bildirdi ki, hazırda MSK-nın bütün üzvləri və əməkdaşları dairə seçki komissiyalarında keçirilən ixtisaslaşdırılmış kurslarda iştirak edirlər. MSK maarifləndirici tədbirlərə xüsusi önəm verir. Referendumla hazırlıq dövründə belə tədbirlərin keçirilməsi işin səmərəsini artırır və əminliklə demək olar ki, bu, səsvermə günü qarşıya çıxan problemlərin həllinə müsbət təsir göstərəcəkdir. Bu baxımdan aşağı seçki komissiyalarının üzvləri üçün nəzərdə tutulan ixtisaslaşdırılmış kurslar komissiya üzvlərinin və məntəqə seçki komissiyaları sədrlərinin maarifləndirilməsində, peşəkarlığının yüksəldilməsində, hüquqi biliklərinin artırılmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Vurğulanıb ki, referendum aktı layihəsinin seçicilərə çatdırılmasında aşağı seçki komissiyaları üzvlərinin üzərinə böyük vəzifələr düşür. Referendumun demokratik şəraitdə keçirilməsi dairə və məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətindən birbaşa asılıdır.

MSK katibi daha sonra referendum prosesində KİV-lərin rolu, yerli və xarici müşahidəçilərin hüquq və vəzifələrinin praktiki tərəfləri və digər məsələlər barədə danışdı.

Sonra dairə seçki komissiyasının sədri Rəsim Əzizov "Referendumun keçirilməsi, səsələrin hesablanması və nəticələrinin rəsmi-

lənində keçirilən ixtisaslaşdırılmış kursun sonuncu günü Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) katibi Mikayıl Rəhimov çıxış edərək bildirdi ki, hazırda MSK-nın bütün üzvləri və əməkdaşları dairə seçki komissiyalarında keçirilən ixtisaslaşdırılmış kurslarda iştirak edirlər. MSK maarifləndirici tədbirlərə xüsusi önəm verir. Referendumla hazırlıq dövründə belə tədbirlərin keçirilməsi işin səmərəsini artırır və əminliklə demək olar ki, bu, səsvermə günü qarşıya çıxan problemlərin həllinə müsbət təsir göstərəcəkdir. Bu baxımdan aşağı seçki komissiyalarının üzvləri üçün nəzərdə tutulan ixtisaslaşdırılmış kurslar komissiya üzvlərinin və məntəqə seçki komissiyaları sədrlərinin maarifləndirilməsində, peşəkarlığının yüksəldilməsində, hüquqi biliklərinin artırılmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Vurğulanıb ki, referendum aktı layihəsinin seçicilərə çatdırılmasında aşağı seçki komissiyaları üzvlərinin üzərinə böyük vəzifələr düşür. Referendumun demokratik şəraitdə keçirilməsi dairə və məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətindən birbaşa asılıdır.

MSK katibi daha sonra referendum prosesində KİV-lərin rolu, yerli və xarici müşahidəçilərin hüquq və vəzifələrinin praktiki tərəfləri və digər məsələlər barədə danışdı.

Sonra dairə seçki komissiyasının sədri Rəsim Əzizov "Referendumun keçirilməsi, səsələrin hesablanması və nəticələrinin rəsmi-

lənində keçirilən ixtisaslaşdırılmış kursun sonuncu günü Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) katibi Mikayıl Rəhimov çıxış edərək bildirdi ki, hazırda MSK-nın bütün üzvləri və əməkdaşları dairə seçki komissiyalarında keçirilən ixtisaslaşdırılmış kurslarda iştirak edirlər. MSK maarifləndirici tədbirlərə xüsusi önəm verir. Referendumla hazırlıq dövründə belə tədbirlərin keçirilməsi işin səmərəsini artırır və əminliklə demək olar ki, bu, səsvermə günü qarşıya çıxan problemlərin həllinə müsbət təsir göstərəcəkdir. Bu baxımdan aşağı seçki komissiyalarının üzvləri üçün nəzərdə tutulan ixtisaslaşdırılmış kurslar komissiya üzvlərinin və məntəqə seçki komissiyaları sədrlərinin maarifləndirilməsində, peşəkarlığının yüksəldilməsində, hüquqi biliklərinin artırılmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir.

"Reuters": İran neftlə bağlı birgə atılacaq addımlara dəstək verə bilər

"Reuters"-in Neft ixrac edən Ölkələr Təşkilatı (OPEC) və neft sənayesindəki qaynaqlara əsaslanaraq verdiyi xəbərə görə, İran neft bazarını yüksəltmək üçün atıla biləcək birgə addımlara dəstək verə biləcəyi istiqamətində müsbət siqnallar verir. AZƏRTAC xəbər verir ki, "Reuters"-in xəbərində İranın digər neft istehsalçıları ilə hasilatın miqdarının "dondurulması" barədə razılıq üçün daha istekli göründüyü, ancaq yeni söylərə qatılıb qatılmama mövzusunda hələ qərar vermədiyini bildirilir. Neft sənayesində müzakirələrin davam etdiyi, Ər-Riyad və Tehrandan, o cümlədən də OPEC-in böyük neft hasilatçısı ölkələrdən müsbət siqnallar gəldiyi qeyd edilir.

“Talehin tərəfdaşlarından biri polislərə əl qumbarası atıb”

Taleh Bağirovun məhkəməsində BMCMI-nin əməkdaşları ifadə veriblər

Dünən Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Taleh Bağirov, Fuad Qəhrəmanlı və digərlərinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib. APA-nın məlumatına görə, hakim Əlövsət Abbasovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşı İslam Ağabəyov sualları cavablandırır. Təqsirləndirilən şəxslər Aqil İsmayılov, Cabbar Cabbarov, Zakir Mustafayev İslam Ağabəyov tərəfindən işgəncəyə məruz qaldıqlarını iddia ediblər.

Lakin İslam Ağabəyov deyilənləri təkzib edib. Bildirib ki, onlar öyrədilmiş ifadələr veriblər. İclasda təqsirləndirilən Abbas Hüseynovla İslam Ağabəyov arasında mübahisə yaranıb. A.Hüseynov onu hədələyib, İ.Ağabəyov isə buna etiraz edib. Bu zaman təqsirləndirilən şəxslər və onların prosesdə olan qohumları da İ.Ağabəyovə etiraz ediblər. Hakim isə proses iştirakçılarını və zalda oturanlara xəbərdarlıq edib.

Daha sonra prosesdə Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin baş əməliyyat müvəkkili Elçin Tağıyev şahid və zərərçəkmiş şəxs qismində ifadə verib. Bildirib ki, Taleh Bağirovun Nardaranında insanları ətrafına yığması, silahlı dəstə yaratmaları, onların dövlət çevrilişi etmələri barədə daxil olmuş məlumat əsasında əməliyyat müşavirəsi keçirilib. Həmin müşavirədə əməliyyat tədbiri keçirilməsi qərara alınıb: “Mən də əməliyyat qrupunun üzvü idim. Biz hadisə baş verən evə çatanda həyətdən partlayış səsi gəldi. Bizim əməkdaşlardan 2 nəfər orada həlak oldular. Mən hasardan həyətdə tullananda əlində qumbara olan iki nəfərin qarşı tərəfdəki hasardan hoppanıb qaçdıqlarını gördüm. Əməliyyat zamanı mən Abbas Hüseynovu saxladım. Əməliyyatdan sonra hal şahidlərinin iştirakı ilə silahlara baxış keçirildi və qablaşdırıldı”.

Elçin Tağıyev ibtidai istintaq zamanı verdiyi ifadəsində göstərib ki, Nardaran qəsəbəsində yaşayan “Müsəlman Birliyi Hərəkatı”nın sədri, əvvəllər məhkum olmuş Taleh Bağirovun Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyətini zorla ələ keçirmək, dövlətin konstitusiyaya quruluşunu zorla dəyişdirmək məqsədi ilə digər şəxslərlə əlbir olaraq qanunvericilikdə nəzərdə tutulmayan silahlı dəstə yaratması, tərəfdaşları ilə gizli görüşlər keçirməsi, hakimiyyəti zorla ələ keçirmək üçün orada hazırlıq hərəkatları, təbliğat aparması barədə onlara məlumat daxil olub. Məlumatların yoxlanılması məqsədi ilə qəbul edilmiş qərara əsasən əməliyyat-axtarış tədbirlərinin keçirilməsi ilə bağlı əməliyyat qrupuna daxil edilmiş əməkdaşlar Nardaran qəsəbəsi ərazisinə gələrək orada Bünyətov Əbülfəz Heybət oğluna məxsus fərdi yaşayış evinin yaxınlığında əməliyyat mövqeyi seçiblər. Taleh Bağirovun tərəfdaşları ilə birlikdə həyətdə girişdən sağ tərəfdə yerləşən evdə olmaları tam yəqin edildikdən sonra saat 13

radələrində əməliyyat qrupunun üzvləri həyətdə daxil olublar. Bu zaman orada olan arıq bədən quruluşlu, sarışın, üzü saqqallı, təxminən 30-35 yaşlı, əynində boğazsız qara rəngli poluver və jaket olan şəxs avtomatdan intensiv olaraq əməliyyat qrupunun üzvlərinə atəş açmağa başlayıb. Talehin tərəfdaşlarından biri polislərin olduğu istiqamətdə əl qumbarası atıb. Eyni zamanda onlar avtomat və tapançalardan qrup üzvlərini atəşə tutublar. Bu zaman polis əməkdaşları Vüqar Nəsimov və İsmayıl Tağıyev irəlində olduqlarından partlayan qumbaranın ətrafa səpələnən qəlpələri və açılmış atəşlər ilə yaralanıb. Taleh Bağirovun tərəfdaşları tərəfindən əməliyyat qrupuna qarşı odlu silahdan istifadə edildiyi üçün silah tətbiq edilərək cinayətkar qrupa qarşı xidməti silahlardan atəş açılıb. Bu zaman Talehin tərəfdaşlarından heyətdə olan şəxslərdən 2 nəfər şəxs həyətin hasarından tullanaraq qaçıb hadisə yerindən gediblər. Təxminən 10-15 dəqiqə ərzində baş vermiş atışma zamanı əməliyyat qrupunun üzvləri tərəfindən T. Bağirovun tərəfdaşları zərərsizləşdirilib və yuxarıda əlamətlərini və əynində olan paltarlarını təsvir etdiyi, polisələrə intensiv olaraq avtomatdan atəş açan şəxsin əlindən avtomat alınarkən həmin şəxs müqavimət göstərərək əlində olan silahlı verməkdən imtina edib. Həmin şəxs müqavimət göstərərək silahlı vermək istəməyəndə silahın ucu onun alın, yanaq və dodaq nahiyəsinə toxunub.

Çətinliklə də olsa, o qeyd edilən şəxsin müqavimətini qırıb tərkisilah edib, hal şahidləri İntiqam Kərimov və Çingiz Həsənovun iştirakları ilə saxladığı şəxsin şəxsiyyəti müəyyənləşdirilərək məlum olub ki, həmin şəxs 1987-ci il təvəllüdü Hüseynov Abbas Məmmədbağır oğludur. Hal şahidlərinin iştirakı ilə baxış zamanı Abbas Hüseynov zərərsizləşdirilərək əlindən alınmış bir ədəd üzərində “AP 821” nömrəsi olan, 7,62 kəlibrli “Kalaşnikov” avtomat silah, silahın sandıqçasında 4 ədəd 7,62 kəlibrli patronlar qablaşdırılaraq DİN-nin zərflər üçün №6 möhürü ilə möhürlənib. 27 noyabr 2015-ci il tarixdə səhər o, Nardaran qəsəbəsində hadisə yerində əməliyyat qrupunun üzvlərinə qarşı qumbara atmağa cəhd edərək hadisə yerindən hasarı aşmaqla qaçan şəxsi Sabunçudakı 3 sayılı Şəhər Kliniki xəstəxanasının yaxınlığında görüb və ona yaxınlaşaraq saxlayıb.

Şəxsiyyətini müəyyən edən zaman ona məlum olub ki, həmin şəxs 1984-cü ildə Masallı rayonunda anadan olmuş Balayev Fərhad Nəsrəddin oğludur. O, bu barədə tərtib etdiyi müvafiq raporta həmin şəxsi Sabunçu rayon polis idarəsinə təhvil verib. Prokurorlar ondan heyətə girəndə nə gördüyünü, orada olan adamların sayını müəyyən edib-etmədiklərini, polisə müqavimət göstərənləri görüb-görməməsini soruşublar.

E. Tağıyev suallara cavab olaraq bildirib ki, orada olanların sayını bilməyib, müqavimət göstərənləri görüb və heyətə girən zaman orada olan tikildən atəş açıldığını şahidi olub. Prokuror ondan heyətə girən zaman xəbərdarlıq edilib edilməməsini soruşub. E. Tağıyev qrup rəhbəri Kərim Əlimərdanov tərəfindən onlara yüksək səslə xəbərdarlıq edildiyini, lakin qarşı tərəfin bu çağırışa tabe olmadıqlarını bildirib.

Daha sonra vəkillərin suallarını cavablandıraraq E. Tağıyev bildirib ki, o, Abbas Hüseynovu tutan zaman onda silah olub: “Onun əlində avtomat var idi. Mən kənardan ona yaxınlaşıb silahı almaq istədim, lakin o müqavimət göstərdi və vermək istəmirdi. Həmin vaxt silah onun başına dəydi xəsarət yetirdi. Əməliyyat zamanı mən xəsarət almamışam və mənə zərər dəyməyib, lakin bu ola bilərdi. Ara sakitləşəndən sonra Kərim Əlimərdanovun göstərişinə əsasən hal şahidləri gəldilər və protokol tərtib edildi. Həmin protokolu Abbas imzaladı. Tutulan şəxsləri idarəyə gətirdik. Onlara qarşı hər hansı təzyiq və işgəncə olmayıb”.

Təqsirləndirilən Abbas Hüseynov təkzib edərək onu həbs edən E. Tağıyev olmadığını deyib. Daha sonra şahid təqsirləndirilən şəxslərin suallarını cavablandıraraq Proses avqustun 25-də davam edəcək.

Qeyd edək ki, T. Bağirov Cinayət Məcəlləsinin 120-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsinin 120.2.1, 120.2.3, 120.2.4, 120.2.7, 120.2.12, 29,120-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd) maddəsinin 29, 120. 2.1, 29,120.2.3, 29, 120.2.4, 29,120.2.7, 29, 120. 2. 12, 228.3-cü (qanunsuz olaraq odlu silah əldə etmə), 228.4-cü (qanunsuz olaraq silah gəzdirmə) və digər maddələri ilə ittiham olunur. Ötən il noyabrın 26-da hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarının Bakının Nardaran qəsəbəsində keçirdikləri xüsusi əməliyyat zamanı T. Bağirov da daxil olmaqla 60-dan çox şəxs saxlanılıb. Həmin şəxslərdən bir neçəsinin cinayət işi digərlərindən ayrılaraq Sabunçu rayon Məhkəməsinə göndərilib, barələrində müvafiq hökmlər çıxarılıb.

AXCP sədrinin müavini F. Qəhrəmanlı isə ötən il dekabrın 8-də həbs edilib. O, Cinayət Məcəlləsinin 281-ci (dövlət əleyhinə açıq çağırışlar), 283-cü (milli, irqi, sosial və ya dini nifrət və düşmənçiliyin salınması) və 220.2-ci (hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələblərinə fəal şəkildə tabe olmamağa və kütləvi iğtişaşlara, habelə vətəndaşlara qarşı zorakılıq etməyə çağırışlar etmə) maddələri ilə ittiham olunur.

Leyla Yunus
“dirildi” və...

RÖVSƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Azərbaycanı tərk etdikdən sonra uzun müddət susqun qalan Leyla Yunusun səsi yenidən gəlməyə başlayıb. Belə ki, Azərbaycanda məlum xəyanətlərinin hesabını tam şəkildə ödəməmiş, məhz ölkə rəhbərliyinin humanistliyi sayəsində azadlığa çıxan Sülh və Demokratiya İnstitutu'nun (“SDİ”) direktoru Avropaya köçdükdən sonra, necə deyirlər, “dirildi”.

Taleh Bağırzadəyə “şanlı” məktub yazdı...

O, yenidən “siyasi mübarizəyə” geri döndüyünü bəyan etməklə ilk işini “Müsəlman Birliyi” Hərəkatının lideri, terrorçuluqda ittiham olunan Taleh Bağırzadəyə “şanlı” məktub yollaqla başlayıb. O, indi iddia etməyə başlayıb ki, “müxalifət veteranı” olduğuuna görə sıradan çıxmayıb. Halbuki bu, həmin L.Yunusdur ki, həbsindən bir müddət sonra, müstəntiqlər və hakimlər qarşısında yazıq görkəm alıb, ermənilərəsayaq məzlumluq nümayiş etirirdi. Məhz ölkə rəhbərliyinin bariz humanizm aktından yararlanaraq, azadlığa buraxılan zaman L.Yunus bu işdə xidməti olan tərəflərə ömrünün sonuna qədər minnətdar (!-R.) olacağını demişdi. Amma onun minnətdarlığına kimsənin ehtiyacı yoxdur, lakin...

Balaca erməni Dinara Yunusun anası olan böyük erməni Leyla Yunus!

Qanı erməni xəmirindən yoğrulmuş bu fərdə Avropanın, Qərbin havasının vurması yenidən onun qanındakı erməniçilik toxumalarını canlandırmağa başladı. Vaxtilə cəbhədəki azərbaycanlı əsgərlərə “hamısı ölsün, gəbərsin” mesajını verən qızının - balaca erməni Dinara Yunusun anası olan böyük erməni Leyla Yunus öz bicliyini bu dəfə də sərgiləmiş oldu. Bu baxımdan, onun T.Bağırzadəyə yazdığı “şanlı” məktub dərhal AXCP sədri Ə.Kərimlinin nəzarətində olan “Azadlıq” qəzetinin manşetinə çıxarıldı (!). Təbii ki, məzhəbsiz, kitabsız olan birinin rəhbərlik etdiyi media qurumunda bu cür halların şahidi olmaq kimsədə təəccüb doğurmur.

Niyə Leyla Yunus Taleh Bağırzadəyə yazdığı məktubunu Əli Kərimlinin mediasında yayımlayıb?

Doğurmur ona görə ki, Ə.Kərimli də L.Yunus kimi erməniləşmiş biri olaraq hansı məzhəbə qulluq etdiyini bilmir. Onun gah “İŞİD”-çi, gah “FETÖ”-çü, gah da qərbyönümlü “siyasətçi” olması da deyilənləri kifayət qədər sübuta yetirir. Bu baxımdan, “SDİ”-nin rəhbəri L.Yunus T.Bağırzadəyə yazdığı məktubunu Əli Kərimlinin mediasında yayımlayıb.

Ancaq maraqlı cəhətlərdən biri də budur ki, əlində heç bir sübutu-dəlili olmadan Bağırzadənin, eləcə də AXCP sədrinin müavini Fuad Qəhrəmanlının “dəhşətli işgəncələrə” məruz qalmalarından narahatlıq duyduğunu yazan L.Yunus burada da erməni həyasızlığını isterika şəkildə nümayiş etdirib. Bu adam Avropada oturub, Azərbaycanda kimlərsə “dəhşətli işgəncələrə” məruz qaldığını yazır. Yaxud ona bunu sifariş ediblər və nəticədə, həmin sifərişi canla-başla yerinə yetirib. Necə deyirlər, buna adətəkdir. O, unudub ki, PİSlər o və Taleh Bağırzadə, eləcə də onları dəstəkləyənlər, YAXŞİllər isə, məhz humanistlik nümayiş etdirib, onu azadlığa buraxanlardır!

Beləliklə, insanları “pis” və yaxşıya” bölən L.Yunus iddia edib ki, əgər onlar bir-birlərini dəstəkləməsələr, yeni “müsəlman” T.Bağırzadə ilə erməni L.Yunus bir-birlərinin “dərdlərinə” yanmasalar, “pislər” onları məhv edəcəkmis. Təbii ki, L.Yunus burada ciddi bir səhvə yol verib. O, unudub ki, PİSlər o və T.Bağırzadə, eləcə də onları dəstəkləyənlər, YAXŞİllər isə, məhz humanistlik nümayiş etdirib, onu azadlığa buraxanlardır! Fəqət, bu ünsürlər zətan qatığı qara rəngdə gördükləri üçün hər zaman rəngləri, pisi-yaxşısını olduğu kimi görə bilməyiblər. Allah onlardan bu bacarığı əsirgəyib!

25 avqust 2016-cı il

DAŞKƏSƏN RAYONUNDA KOMPLEKS MÜLKİ MÜDAFİƏ TƏLİMİ KEÇİRİLMİŞDİR

Düən 2016-cı il üçün rayonun mülki müdafiə sahəsində tədbirlər planına uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Mülki Müdafiə Qoşunlarının Mülki Müdafiə İdarəsinin Gəncə Regional Fövqəladə Hallar və Mülki Müdafiə Şöbəsi tərəfindən Daşkəsən rayonunda "Fövqəladə hadisələrin nəticələrinin aradan qaldırılması zamanı mülki müdafiə orqan və qüvvələrinin idarə edil-

qarşısını almaq, o hadisə baş verəndən sonra lərini aradan götürməkdən daha asandır"

məsinin təşkili" mövzusunda kompleks Mülki Müdafiə təlimi keçirilmişdir.

Kompleks təlimə rayon icra hakimiyyəti başçısı aparatı, rayon Fövqəladə Hallar Komissiyası, rayonun mülki müdafiə xidmətləri, ərazi və obyekt mülki müdafiə qüvvə və vasitələri, təsərrüfat obyektləri cəlb olunmuşdur. Kompleks təlimdə rayonun hərbişəkilənmiş dəstələrinin 198 nəfər şəxsi heyəti və 34 ədəd müxtəlif tipli texnikası iştirak etmişdir.

Daşkəsən rayon Fövqəladə Hallar Komissiyasının sədri Cavanşir Qocayev rayonun hərbişəkilənmiş mülki müdafiə qüvvələrinin keçiriləcək kompleks təlimə tam hazır vəziyyətdə olduğunu Daşkəsən rayon icra hakimiyyətinin başçısı, rayonun mülki müdafiə qüvvələrinin rəhbəri Əhəd Abiyev və məruzə etdikdən sonra

təlimə start verildi.

Daşkəsən rayon icra hakimiyyətinin başçısı, rayonun mülki müdafiə qüvvələrinin rəhbəri Əhəd Abiyev kompleks təlimin yekununda çıxış edərək demişdir: "2016-cı il üçün rayonun mülki müdafiə sahəsində tədbirlər planına uyğun olaraq, Mülki Müdafiə Qoşunlarının Mülki Müdafiə İdarəsi Gəncə Regional Fövqəladə Hallar və Mülki Müdafiə Şöbəsi tərəfindən Daşkəsən rayonunda "Fövqəladə hadisələrin nəticələrinin aradan qaldırılması zamanı mülki müdafiə orqan və qüvvələrinin idarə edilməsinin təşkil" mövzusunda kompleks mülki müdafiə təlimi keçirildi. Təlimin keçirilməsi ilə əlaqədar yüksək səviyyədə bütün zəruri hazırlıq işləri görülmüşdür.

Təlimin keçirilməsində əsas diqqət komadır-rəis heyətinin idarəetmə bacarıqlarının və mülki müdafiə

dəstələrinin şəxsi heyətinin peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasına, xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin aparılması zamanı təhlükəsizlik qaydalarına ciddi riayət olunmasına yönəldilmişdir. Kompleks təlimə rayonun hərbişəkilənmiş MM dəstələri və xidmətləri, o cümlədən, ictimai asayışı mühafizə xidməti, tıbb xidməti, rayon-ərazi kəşfiyyat dəstəsi, rayon-ərazi xilasetmə dəstəsi, qaz-qəza xidməti, elektrik-qəza xidməti, su-kanalizasiya xidməti, avtonəqliyyat xidməti, baytarlıq xidməti, yol-istismar xidməti, həmçinin, rayon yanğından mühafizə xidmətinin şəxsi heyəti cəlb edilmişdir".

Daşkəsən rayon icra hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev çıxışının sonunda kompleks təlimin iştirakçılarna təşəkkür etmiş və bundan sonra da Daşkəsən rayon icra hakimiyyəti tərəfindən rayonda mülki müdafiə işlərinin yüksək səviyyədə təşkili üçün aidiyyəti üzrə bütün lazımi tədbirlərin, mü-təmadi olaraq, görülməyini bildirmişdir.

Sonra Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi Mülki Müdafiə Qoşunları Mülki Müdafiə İdarəsinin rəisi, polkovnik Vüsal Tahirov çıxış edərək, Daşkəsən rayonunda keçirilmiş təlimi yüksək qiymətləndirdi.

Rəfiqə Kamalqızı

"Milli-mədəni dəyərlərin internet mediada təbliği" nə start verilib

Azərbaycan-Slavyan Gəncləri Assosiasiyası (ASGA) İctimai Birliyi Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Milli-mədəni dəyərlərin internet mediada təbliği" - www.CultNews.az layihəsinə start verib. ASGA-nın təsisçisi və sədri Səbuhi Abbasov açıqlama verərək, layihənin aktual mövzuya həsr olunduğunu və informasiya məkanının sürətlə internetləşdiyi dövrdə milli dəyərlərin qorunmasının vacibliyini vurğulayıb: "İKT, eyni zamanda, ən uğurlu təbliğat vasitəsi hesab olunur. Belə ki, bir çox inkişaf etmiş ölkələr öz milli irslərini, tarixi abidələrini internet resurslar üzərindən dünyaya təbliğ edir və beləliklə də, həm tarixlərini dünya tarixi irsinə daxil etmiş olur, eyni zamanda, öz turizm imkanlarını daha da artırmış olurlar.

Bildirək ki, ilkin mərhələdə iki ay davam edəcək layihə çərçivəsində yaradılacaq internet-resurs mərkəzinin isə uzunmüddətli fəaliyyəti nəzərdə tutulub. Eyni zamanda, işğal altında olan torpaqlarımızda erməni

qəsbkarları tərəfindən məhv edilmiş tarixi abidələrimizin sistemli və fərqli şəkildə www.CultNews.az Resurs Mərkəzində yerləşdirilməsi və davamlı təbliğini, dünya mədəni irsinə erməni vandalizminin vurduğu ziyanla bağlı müxtəlif innovativ sorğuların keçirilərək, nəticələrinin beynəlxalq təşkilatlara göndərilməsini, sosial şəbəkələrin mümkün imkanlarından istifadə edərək təbliğat və təşviqat işlərinin aparılması nəzərdə tutulub.

Z.BAYRAMOVA

Ermənistan işğal altında olan torpaqları tərk etməyə məcburdur

Qabil Hüseynli: "Həmin torpaqlar Ermənistanə yox, Azərbaycana məxsusdur"

Qondarma Dağlıq Qarabağ rejiminin keçmiş müdafiə naziri Samvel Babayan iddia edib ki, Ermənistan işğal olunmuş əraziləri qaytarmaqla 1988-ci il vəziyyətinə qayıtmağa hazırdır. Onun bu fikirlərini erməni hiyləgərliyinin növbəti davamı kimi qiymətləndirənlər də var. Politoloq Qabil Hüseynli bizimlə söhbətində bildirdi ki, qondarma Dağlıq Qarabağ rejiminin keçmiş müdafiə nazirinin Ermənistanın işğal olunmuş əraziləri qaytarmağa hazır olması haqqındakı iddiasına inanmaq bir az çətinidir: "Ermənistan hələ ki, 5 rayonun geriyyə qaytarılmasına onun da mərhələ-mərhələ qaytarılmasına razıdır. Bir sözlə, Samvel Babayan səlahiyyətli şəxs deyil. Görünür, onun Dağlıq Qarabağ münafişəsi ətrafında gedən danışıqlar prosesindən xəbərdar deyil. Təbii ki, Ermənistan işğal altında olan torpaqları tərk etməyə məcbur olacaq-

dır. Çünki həmin torpaqlar Ermənistanə yox, Azərbaycana məxsusdur".

Politoloq onu da bildirdi ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsinin sülh yolu ilə tənzimlənməsi istiqamətində göstərilən səylər Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyi səbəbindən nəticəsiz qalmaqdadır: "Lakin hər dəfə nəticəsiz qalan Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli istiqamətində aparılan danışıqlar davam etdirilir. Onsuz da Ermənistan Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həll olunmaması üçün əlindən gələn hər bir işi görür. Demək olar ki, hər zaman Ermənistan tərəfi çalışıb ki, Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli istiqamətində gedən danışıqları süni şəkildə pozmaqla vaxt udsun".

Q.Hüseynlinin sözlərinə görə, Ermənistan tərəf münafişəsinin həll olunmasının vaxtını uzatmağa çalışır: "Ermənistan istəmir ki, Dağlıq Qarabağ münafişəsi həll vaxtını tapsın. Təbii ki, bu, Ermənistanı müdafiə edən Rusiyanın maraqlarına uyğundur. Rusiya tərəf Cənubi Qafqazda öz maraqlarını qoruyub-saxlamaq üçün belə münafişəli vəziyyətlərin dondurulmuş vəziyyətdə saxlanmasını istəyir. Çünki RF bunu özünə açıq şəkildə bəyan edə bilməz. Ona görə də Rusiya, məhz Dağlıq Qarabağ münafişəsinin dondurulmuş vəziyyətdə saxlanmasını Ermənistanın əli ilə edir. Çünki Rusiya ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrindən biridir. Yəni bu münafişənin həll olunmasına çalışan ölkədir. Amma realıqda isə RF Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllini bir o qədər də istəmir. Bu gün Ermənistanın bir ölkə kimi var olması Rusiyadan aslıdır. Bütün dünya ölkələri çox gözəl bilir ki, Rusiya tərəf işğalçı ölkəyə hər tərəfli yardımlar edir. Bunun qarşılığında da öz siyasətini həyata keçirmək üçün Ermənistanın bir alət kimi istifadə edir".

GÜLYANƏ

"Şahdağ" Turizm Mərkəzində "Səyyar kitabxana" günü

"Şahdağ" Turizm Mərkəzində Qusar rayon Mərkəzi Kitabxanasının təşkilatçılığı ilə "Səyyar kitabxana" günü keçiriləcəkdir. "Xarici ədəbiyyat", "Uşaq dünyası", "Qusarlı yazarlar", "Yeni nəşrlər", "Azərbaycanda multikulturalizm", "Azərbaycan-turizm diyarıdır", "Azərbaycanın Folklor Paytaxtı-Qusar 2016" və s. mövzularda kitab sergiləri təşkil ediləcəkdir.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində olan "Şahdağ" Turizm Mərkəzində istirahət edən turistlərin intellektual istirahəti, asudə vaxtlarının səmərəli keçirməsi məqsədilə təşkil olunacaq sergide 2000 nüsxədə

kitab, jurnal, buklet, mütaliə və kitabları sevdirmə ilə bağlı müxtəlif təbliğat vasitələri nümayiş olunacaq. Mərkəzdə xarici turistlərin çox olmasını nəzərə alaraq, kitablar üç dildə - Azərbaycan, rus və ingilis dillərində təqdim olunacaq. Qusar rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsi və Qusar rayon Mərkəzi Kitabxanasının əməkdaşları gün ərzində turistlərə kitab seçimində kömək edəcəklər.

Qeyd edək ki, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Azərbaycan Milli Kitabxanasının birgə həyata keçirdiyi "Mən oxudum, sən də oxu!" şüarı ilə həyata keçirilən və əsas məqsədi kitabxanalara daha çox oxucu cəlb etmək, insanların mütaliyə marağını artırmaq olan "Açıq kitabxana" layihəsi çərçivəsində keçirilən bu cür "Səyyar kitabxana" günləri bölgələrdə geniş marağa səbəb olmuşdur.

ZÜMRÜD

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin öz adını, soyadını və atasının adını öz ənənələrinə və linqvistik sistemlərinə uyğun doğma dilində işlətmək hüququ vardır; bu ad, soyadı və ata adı rəsmən tanınır və dövlət hakimiyyəti tərəfindən istifadə olunur.

Milli azlıqlara mənsub şəxslər tərəfindən yaradılan mədəni assosiasiyalar və müəssisələr kimi özəl təşkilatlar da öz adlarına münasibətdə eyni hüquqdan istifadə edirlər.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin əksəriyyət təşkil etdiyi vilayətlərdə və əsaslı ehtiyac olduğu yerdə dövlət hakimiyyəti yerli adların, küçə adlarının və əhali üçün digər topoqrafik göstəricilərin, həm də azlıqların dilində yerləşdirmək üçün tədbir görürlər.

Öz dininə fərdi, yaxud birgə etiqad vaxtı hər bir insanın seçiminə uyğun dildən (dillərdən) istifadə etmək hüququ vardır.

Mülki vəziyyətlə əlaqəli və mövcud dövlətdə qanuni gücü olan dini ayinlər və aktlar üçün dövlət belə vəziyyətə aid sertifikatların və sənədlərin rəsmi və ya dövlət dilində də olmasını tələb edə bilər. Dövlət, eyni zamanda, mülki vəziyyətə aid yazıların dini hakimiyyət tərəfindən həm də rəsmi dildə və ya dövlət dilində aparılmasını tələb edə bilər.

Azlıqlara mənsub şəxslər də daxil olmaqla, bütün insanların özünün qeyri-hökumət təşkilatını, assosiasiyasını və müəssisəsini yaratmaq və idarə etmək hüququ vardır. Bu qurumlar seçimlərinə uyğun dildən (dillərdən) istifadə edə bilərlər. Dövlət dili əsasında bu qurumlara qarşı diskriminasiya gerçəkləşdirə bilməz və bu qurumların dövlət büdcəsindən, beynəlxalq mənbələrdən və ya özəl sektordan maliyyə mənbəyi axtarmaq hüquqlarını əsassız şəkildə məhdudlaşdırma bilməz.

Əgər dövlət başqa sahələrlə yanaşı, sosial, mədəni və idman sahələrindəki fəaliyyəti fəal dəstəkləyirsə, dövlətin ayırdığı bütün resursların ədalətli hissəsi milli azlıqlara mənsub şəxslərin cəhd göstərdikləri belə fəaliyyətin dəstəklənməsinə gedir. Milli azlıqlara mənsub şəxslərin dilində (dillərində) olan fəaliyyətə dövlət maliyyə yardımı belə sahələrdə qeyri-diskriminasiya əsasında göstərilir.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin azlığın dilində özünün informasiya vasitəsini yaratmaq və istifadə etmək hüququ vardır. Veriliş vasitələrinin dövlət tənzimlənməsi obyektiv və qeyri ayrı-seçkilik meyarlarına əsaslanır və azlıqların istifadə hüquqlarını məhdudlaşdırmaq üçün istifadə edilməməlidir.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin ictimai cəhətdən maliyyələşdirilən informasiya vasitələrində öz dilində veriliş vaxtına imkanı olmalıdır. Milli, bölgə və yerli səviyyələrdə mövcud azlıqların dilində veriliş üçün ayrılmış vaxtın həcmi və keyfiyyəti milli azlıqların sayına, konsentrasiyasına mütənasib olmalıdır və onun vəziyyətinə, ehtiyacına uyğun gəlməlidir. İctimai və özəl informasiya vasitələrində milli azlıqların dilində (dillərində) aparılan proqramların müstəqil xarakteri qorunur. İctimai informasiya vasitələrinin proqramlarının məzmununu və istiqamətlerini müşahidə edən redaksiya şuraları müstəqil olmalıdırlar və fərdi şəxs kimi milli azlıqlara mənsub şəxsi tərkiblərinə daxil etməlidirlər.

Xaricdən olan informasiya va-

sitələrindən istifadə imkanı əsassız şəkildə məhdudlaşdırılmır. Belə imkan milli azlıqlar yaşayan dövlətlərdə ictimai cəhətdən maliyyələşdirilən informasiya vasitələrində azlıqlara ayrılan vaxtın azaldılmasına haqq qazandırmamalıdır.

Milli azlıqlara mənsub şəxs də daxil olmaqla, bütün şəxslərin fərdi sahibkarlığı seçiminə uyğun dildə və dillərdə aparmaq hüququ vardır. Dövlət rəsmi dildən və ya dövlətlərin dilindən qanuni ictimai maraq - işçilərin və istehlakçıların müdafiəsi ilə, yaxud da müəssisə və dövlət hakimiyyəti arasındakı münasibətlərlə bağlı maraqlar özünü göstərdiyi yerlərdə əlavə istifadəni tələb edə bilər.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin çoxluq təşkil etdikləri bölgələrdə, yerlərdə və istək olduğu halda, həmin azlığa mənsub şəxsin bölgə və yerli hakimiyyət idarələrindən həm rəsmi dildə, yaxud dövlət dillərində, həm də həmin milli azlığın dilində mülki sənədlər və sertifikatlar almaq hüququ vardır. Bölgə və yerli hakimiyyət idarələri uyğun mülki qeydləri də milli azlıqların dilində beləcə aparırlar.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərə inzibati hakimiyyətlə öz dilində, xüsusən, bu şəxslərin arzularını bildirdikləri və çoxluq təşkil etdikləri bölgələrdə və yerlərdə istifadəyə uyğun imkanlar yaradılır. İnzibati hakimiyyət mümkün olan yerdə milli azlıqların dilində ictimai xidmət göstərməyi təmin edir. Bu məqsəd üçün onlar işçi və təlim üzrə uyğun siyasət və ya proqram qəbul edirlər.

Milli azlıqlara mənsub şəxslə-

həmin azlığa mənsub şəxsin məhkəmə araşdırması vaxtı öz dilində, zəruri halda pulsuz tərcüməçi vasitəsilə fikrini bildirmək hüququ olmalıdır.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin çoxluq təşkil etdiyi bölgələrdə və yerlərdə, istək olduğu halda, dövlət belə şəxslərə aid bütün məhkəmə araşdırmalarını azlıqların dilində aparmaq imkanlarını nəzərdən keçirməlidir.

Məhkəmə nəzarəti konstitusiyaya məhkəmələri və faktiki olaraq, insan hüquqları üzrə müvafiq beynəlxalq orqanlar tərəfindən həyata keçirilir. Milli komissiyalar, ombudsmanlar, etniklərarası və ya "irqi" münasibətlər üzrə şuralar və s. kimi məhkəmədən kənar mexanizm və sosial qurumlar da həmçinin, Kopenhagen Sənədinin 27-ci bəndində, İrqi ayrı-seçkililiyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın 14-cü maddəsinin 2-ci bəndində, Vyana Bəyannaməsinin 36-cı bəndində və İnsan Hüquqları Ümumdünya Konfransının 1993-cü ildə qəbul etdiyi fəaliyyət proqramında deyildiyi kimi, mühüm rol oynaya bilərlər.

Penitensiar müəssisənin rəhbəri və həmin müəssisənin işçiləri dustaqların böyük əksəriyyətinin dilində və ya dillərində, yaxud da sonuncuların əksəriyyətinin başa düşdüyü dildə danışmağı bacarmalıdırlar. İşçi götürmə və təlim proqramı bu məqsədə nail olmağa istiqamətləndirilməlidir. Lazımı yerlərdə tərcüməçinin xidmətindən istifadə olunur.

Milli azlıqlara mənsub saxlanmış şəxsin başqa məbuslarla və

MİLLİ AZLIQLARIN DİL HÜQUQLARI HAQQINDA OSLO TÖVSIYƏLƏRİ

rin çoxluq təşkil etdikləri bölgə və yerlərdə dövlət bölgə və yerli dövlət orqanlarının seçkili üzvlərinin bu orqanlarla bağlı fəaliyyətlərində, həm də milli azlıqların dilində istifadə imkanı təmin etmək üçün tədbirlər görür. Milli azlıqlara mənsub şəxslərin yaşadığı dövlət həmin şəxslər özlərinin dil hüquqlarının pozulduğunu hesab etdikləri halda məhkəmə orqanlarına müraciətin uyğun imkanlarına əlavə olaraq, ombudsmanlar və ya insan hüquqları üzrə komissiyalar kimi müstəqil institutlara müraciət imkanı ilə təmin etməlidir.

Milli azlıqlara mənsub şəxslər də daxil olmaqla, bütün şəxslərin başa düşdükleri dildə həbslərinin, yaxud da saxlanmalarının səbəbləri, özlərinə qarşı ittihamların təbiəti və səbəbi haqqında təcili məlumat almaq, özünü həmin dildə, zəruri hallarda məhkəməyə qədər, məhkəmə vaxtı və kassasiya zamanı tərcüməçi vasitəsilə müdafiə etmək hüququ vardır.

Milli azlıqlara mənsub şəxslərin çoxluq təşkil etdiyi bölgələrdə və yerlərdə, istək olduğu halda,

digər şəxslərlə münasibətdə seçiminə uyğun dildən istifadə etmək hüququ vardır. Mümkün olan yerdə dövlət məbuslara qanunla nəzərdə tutulmuş məhdudiyət çərçivəsində həm şifahi, həm də şəxsi yazışmada öz dilində ünsiyyət qurmağa imkan verən tədbirləri görür. Bununla əlaqədar saxlanılmış və ya həbs edilmiş şəxs, adətən, onların yaşayış yerinin yaxınlığındakı saxlanılma və ya həbs yerində saxlanılmalıdır.

Din məsələsinə gəldikdə isə, həmin tövsiyənin müəllifləri dini təşkilatlara verilən səlahiyyətlər dairəsinin müəyyənləşdirilməsi (məsələn, vətəndaşlıq vəziyyəti aktları barəsində) istisna olmaqla, bu sahəyə dövlət müdaxiləsinə qarşı etirazlarını bildirirlər. Azlıqların nümayəndələrinin öz xüsusi kütləvi informasiya vasitələrini yaratmaq və onlardan istifadə etmək imkanına malik olmalarına Çərçivə Konvensiyasının 9-cu maddəsinin 3-cü bəndi ilə təminat verilsə də, tövsiyələrdə, həmçinin, azlıqlara məxsus müəssisələr tərəfindən kütləvi informasiya vasitələri üz-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

rində nəzarətin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmur. Əlbəttə, mədəniyyət, sosial təminat, mənzil və uşaqlara baxmaq kimi sahələri də əhatə edən hərtərəfli anlayışdır; dövlət bu sahələrdə rəhbərliyi həyata keçirərkən, həm də azlıqların mənafeələrini nəzərə almağa borcudur.

Muxtar hakimiyyət orqanları qanunverici, icra və məhkəmə orqanları səviyyəsində qərarlar qəbul etmək üçün real səlahiyyətlərə malik olmalıdır. Dövlətdə səlahiyyətlər mərkəzi, regional və yerli hakimiyyət orqanları arasında, həmçinin, funksional əlamət üzrə bölünə bilər. Kopenhagen Sənədinin 35-ci bəndində "belə azlıqların konkret tarixi və ərazi şəraitlərinə cavab verən lazımı yerli və ya muxtar idarəetmə orqanları" kimi alternativlərdən danışılır. Buradan, belə bir aydın nəticə çıxır ki, dövlət çərçivəsi daxilində yekinslilik məcburi deyil. Təcrübə göstərir ki, səlahiyyətlər bölgüsü ədalət məhkəməsinin sahələrinə (istər əsas, istərsə də prosessual) verilən səlahiyyətlər və təsərrüfatın ənənəvi

sahələriylə bağlı səlahiyyətlər də daxil olmaqla, adətən, mərkəzi hökumətin idarəsinə aid belə ictimai səlahiyyətlərin həyata keçirilməsinə cəlb edilməlidir. Eyni zamanda, mərkəzi hökumət bütün dövlət ərazisində ədalət və imkanlar bərabərliyinin təmin edilməsi sahəsində səlahiyyəti özündə saxlamalıdır. Azlıqların daha səmərəli iştirakını təmin etmək üçün məhəlli əsasla verilə bilən səlahiyyətlər aid olduqları azlıqların maraqları lazımı dərəcədə nəzərə alınmaqla həyata keçirilməlidir. İnzibati hakimiyyət orqanları müvafiq erməzidə bütün əhaliyə hesabət verməlidir. Bu, Kopenhagen Sənədinin 5.2 bəndindən irəli gəlir və həmin bənd ATƏT-in bütün iştirakçı dövlətlərinə bütün səviyyələrdə və bütün şəxslər üçün "icraçı hakimiyyət orqanlarının seçilmiş qanunverici orqanlara, yaxud seçicilərə hesabat verməli olduğu və öz xarakterinə görə nümayəndəlik olan idarə formasını" təmin etməyi təpşirir.

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Ariqlamanın daha bir üsulu- isti vanna qəbulu...

S elsi şkalası ilə heç olmasa 40 dərəcə temperaturda su ilə isti vanna qəbulu orta hesabla saatda 126 kalori yandırmağa imkan verir ki, bu da yarım saatlıq gəzintinin ekvivalentidir. "Rossiyskaya qazeta"nın yazdığına görə, bu, Labforo və Lester (Böyük Britaniya) universitetləri alimlərinin gəldiyi qənaətdir. Onlar diabet xəstələrinin qanındakı şəkərin səviyyəsinə nəzarət etmək üçün fiziki məşğələlərə alternativ olan üsulları tədqiq ediblər. Eksperimentə fiziki məşq keçməyən 10 nəfər qatılıb. Onlar xüsusi bilərlə isti vanna qəbul ediblər. Bilərlə nəvbəti 24 saat ərzində onların qanında şəkərin səviyyəsi izlənilib. Başqa bir gün eyni iştirakçılar velosiped sürüblər. Bu zaman intensivlik onların bədəninin istiliyini bir dərəcə artırır. Bu artım isti vanna qəbul edərkən orqanizmdə dəyişikliklərə müvafiqdir. Doktor Stiv Folkner bildirib: "Aşkar etdik ki, vanna qəbulundan sonra iştirakçılarda qlükozanın pik səviyyələri fiziki məşğələlərlə müqayisədə orta hesabla 10 faiz azdır. Bu, bizim üçün tamamilə gözlənilməz sürpriz idi". İsti vanna qəbulu zamanı kalorinin sürətli yanmasının səbəbini alimlər bununla izah ediblər ki, həmin vaxt orqanizmdə istilik şok zülalları aktiv surətdə azad olur. Bu zülallar qandakı şəkəri azaltmağa kömək edir və bununla qlükozanın mənimsənilməsinə yaxşılaşdırır.

Dəhşət: Hepatit virusları hər il 1,45 milyon insanın ölümünə səbəb olur

D ünya Səhiyyə Təşkilatının (DST) məlumatına görə, hepatit (A, B, C, D, E) virusları kəskin xroniki xəstəliklər törədərək insanların sağlamlığında ciddi pozuntulara səbəb ola bilər. Hepatit A və E virusları, adətən çirklə qidanın və ya suyun qəbul edilməsi nəticəsində yaranır. Hepatit B, C və D virusu qanlı və ya bioloji mayelərlə təmas nəticəsində yoluxur. Hepatitə yoluxmuş insanların çox böyük əksəriyyəti bundan xəbərsiz olur, diaqnozu təyin edilmir və müalicə olunmur. Yalnız hepatitin müxtəlif formaları, onların qarşısının alınması və müalicəsi yolları barədə maarifləndirməni genişləndirməklə minlərlə insan həyatını xilas etmək olar. Dünyada təxminən 400 milyon nəfər hepatit virusuna yoluxub, lakin bunu hər 20 nəfərdən yalnız biri bilir. Statistika görə, hepatitə yoluxanların üçdə birində xərçəng və qaraciyər xəstəlikləri inkişaf edir. Bu səbəbdən isə hər il 1,45 milyon nəfər həlak olur. Yoluxma varlı dövlətlərdə əsasən narkotik istifadəçiləri arasında baş verir. Sanitariya normalarına əməl etməyən tibb müəssisələrində də hepatit virusuna yoluxma halları olur. DST Ümumdünya Hepatit Günü ilə əlaqədar bütün ölkələri milyonlarla insanın həyatını xilas etmək üçün hepatitin diaqnostikası və müalicəsinin keyfiyyətini yüksəltməyə çağırıb. BMT-yə üzv dövlətlər tərəfindən imzalanmış davamlı inkişaf məqsədlərinə uyğun olaraq hepatitə yoluxanların sayının 2030-cu ilədək 90 faiz azaldılması əsas hədəf seçilib.

Diqqət: Şəkər insanın ömrünü 20 faiz qısaldır

T ədqiqatçılar müəyyən edib ki, orqanizmdə şəkərin yüksək səviyyəsi bir çox xəstəliklərin inkişafına şərait yaradır və insanın ömrünü qısaldır. "Healthvesti.com" saytı xəbər verir ki, tədqiqatçılar tərəfindən həyata keçirilən kompleks təcrübələr şəkərin insan ömrünə mənfi təsirini sübut edib. Şəkərli qidalar həm kişilərin, həm də qadınların səhhətinə ziyan vurur. Tədqiqatlarda sübut olunub ki, orqanizmdə şəkərin yüksək səviyyəsi çoxsaylı mürəkkəb xəstəliklərin inkişafına gətirib çıxarır və insan ömrünü 20 faiz qısaldır. Təcrübələr qurdlar üzərində aparılıb, alimlər süni uzunömürlülük yaradan mutasiyalar edib, sonra qurdları şəkərlə qidalandımağa başlayıb. Nəticədə, qurdların ömrü 20 faiz azalıb. Bundan əlavə, böyük miqdarda qlükoza qurdlardakı uzunömürlülük meylini yatırır.

Elan

"Klimatexnika" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətə məxsus sənədlər və 1401162301 nömrəli VÖEN itdiyi üçün etibarsız hesab edilsin.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qazetdə AzarTAC, SİA, APA və AZADİFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

SƏS

Son səhifə

25 avqust

"Rio-2016"-da qazandığımız qələbələrə şəhidlərimizə həsr edirik

B iz güləşçilər Olimpiya oyunlarında qazandığımız qələbələrə bütün şəhidlərimizə həsr edirik. Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilən Yay Olimpiya Oyunlarında sərbəst güləş üzrə Azərbaycan milli komandasının böyük məşqçisi Firdovsi Umudov bildirib.

F.Umudov deyib: "Altı çəki dərəcəsində beş medal qazana-raq, komanda hesabında birinci yeri tutduq. Bütün güləşçilərimiz qızıl medal qazanmağa layiq idi. Bundan sonra da çalışaca-ğımız ki, uğurlarımızı davam etdirək. Biz qələbələrimizi aprel

döyüşlərində şəhid olmuş əsgərlərimizə və ümumiyyətlə bütün şəhidlərimizə həsr edirik. İnanırıq ki, Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə hələ çox zəfərlərə nail olacağıq". Xatirləyək ki, "Rio-2016"-da idmançılarımız 18 medal qazanaraq tarixi nailiyyətə imza atıblar. Həmçinin Azərbaycan Rio-de-Janeyro olimpiadasında ilk dəfə daha 4 idman növü - kamandan oxatma, kanoe slalom, trek velosipedi və triatlonda təmsil olunub.

Radik İsayev: Azərbaycana qızıl medalı qazandırdığım üçün çox xoşbəxtəm

şirdim ki, ilk növbədə, geriye medalla qayıtmaq lazımdır. Amma finala çıxdım və qızıl medal qazandım.

A zərbaycana qızıl medalı qazandırdığım üçün özümü çox xoşbəxt hiss edirəm. Azərbaycanın dövlət himninin Rioda səsləndirilməsi qürurverici idi. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri "Rio-2016"-da Azərbaycana qızıl medal qazandıran taekvondoçu Radik İsayev Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda deyib. "Rio-2016"-nın qızıl medalçısı bildirib ki, döyüşlərim gərgin keçdi. Xüsusən final qarşılaşmasını qeyd etmək istərdim. Qalib oldandan sonra sanki hissiyyətimi itirmişdim. Ayaqlarımda bərk ağırlar var idi. İndi bu qələbənin nə qədər qiymətli olduğunu anlayıram. Azərbaycanın dövlət himni səsləndə böyük qürur hissi keçirdiyini bildiren taekvondoçu deyib: "Bunlar izaholunmaz hisslərdir. Bunun üçün bütün mərhələləri adlayıb, fəxri kürsüyə qalxmaq və o hissləri yaşamaq lazımdır. Mən isə qızıl medal barədə düşünmürdüm. Fikirlə-

"Sevinirəm ki, komandamızın "Rio-2016"-da qazandığı 18 medalda mənim də payım var"

R ioda qızıl medal qazanıb Azərbaycan idman tarixinə ikiqat Olimpiya çempionu kimi düşmək arzusunda idim. Amma iş elə gətirdi ki, gümüş medal- la kifayətlənməli oldum. Zənnimcə, çox güclü rəqabətin olduğu yarışlarda hər bir medal qiymətli. Komandamızın qazandığı 18 medalda mənim də payım olduğu üçün çox sevinirəm. AZƏRTAC xəbər verir ki, Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunlarında gümüş medal qazanan sərbəst güləşçimiz Toğrul Əsgərov bu fikirləri Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda qarşılanma mərasimində səsləndirib. Güləşçimiz bildirib ki, final görüşü mənim üçün uğursuz oldu. "Görüşün əvvəlində zədələndim. Bu zədə öz təsirini göstərdi və Rusiyadan olan güclü rəqibimə uduzdu. İndi var qüvvəmlə çalışacağam ki, London Olimpiadasındakı uğurumu "Tokio-2020"-də təkrarlayım", - deyər Toğrul Əsgərov vurğulayıb.

"Azərbaycan bayrağını Rioda yüksəltmək çox qürurverici idi"

A zərbaycanın boks tarixində ilk imza ataraq Olimpiya Oyunlarının fi- nalına yüksəldim. Ancaq həlledici görüşdə hakimlərin haqsızlığı ilə üzleşdim. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri "Rio-2016" Yay Olimpiya Oyunlarında gümüş medal qazanan Azərbaycan boksçusu Lorenzo Sotomayor deyib. Boksçu deyib: Fi- nal görüşünün hər 3 raundunda rəqibimdən üstün olsam da, qərar mənim əleyhimə oldu. Sonuncu raundda əmin idim ki, qələbə mənimdir. Amma hakim haqsızlıq etdi. Çox istəyirdim ki, geriye qızıl medalla qayıdım. Lorenzo Sotomayor vurğulayıb ki, Azərbaycan bayrağını Rioda dalğalandırmaq həqiqətən qürurverici idi. Ölkədə idmanın inkişafı üçün hər cür şərait var. İdmançılar dövlətin qayğısı ilə əhatə olunublar.